

Dnr
Id

Vimmerby
kommun

Kommunstyrelseförvaltningen
Folkhälsa och ungdomsfrågor

Drogvaneundersökning 2016

Årskurs 8, högstadiet

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
INLEDNING	3
BAKGRUND	5
DEL I: TOBAK	7
DEL II: ALKOHOL.....	18
DEL III: NARKOTIKA.....	26
DEL IV: ÖVRIGT.....	28
KORSADE FRÅGOR.....	36
SAMMANFATTNING	38
REFERENSER	39

Inledning

Drogvaneundersökningen för år 2016 var den sjätte sedan år 2006 som gjordes i årskurs åtta på högstadiet i Vimmerby kommun. Syftet med denna drogvaneundersökning var att få en säkrare bild av droganvändandet bland ungdomarna i kommunen. Detta kunde sedan användas som underlag till framtida drogförebyggande insatser och även för att utvärdera tidigare insatser.

I 2016 års undersökning deltog sammanlagt 158 ungdomar varav 90 var pojkar, 64 var flickor och tre var annan könstillhörighet. Undersökningen genomfördes i enkätform och gjordes genom besök på lektionstid. Under perioden då enkäten genomfördes gick det sammanlagt 163 elever i årskurs åtta vilket gav en svarsfrekvens på 97 procent.

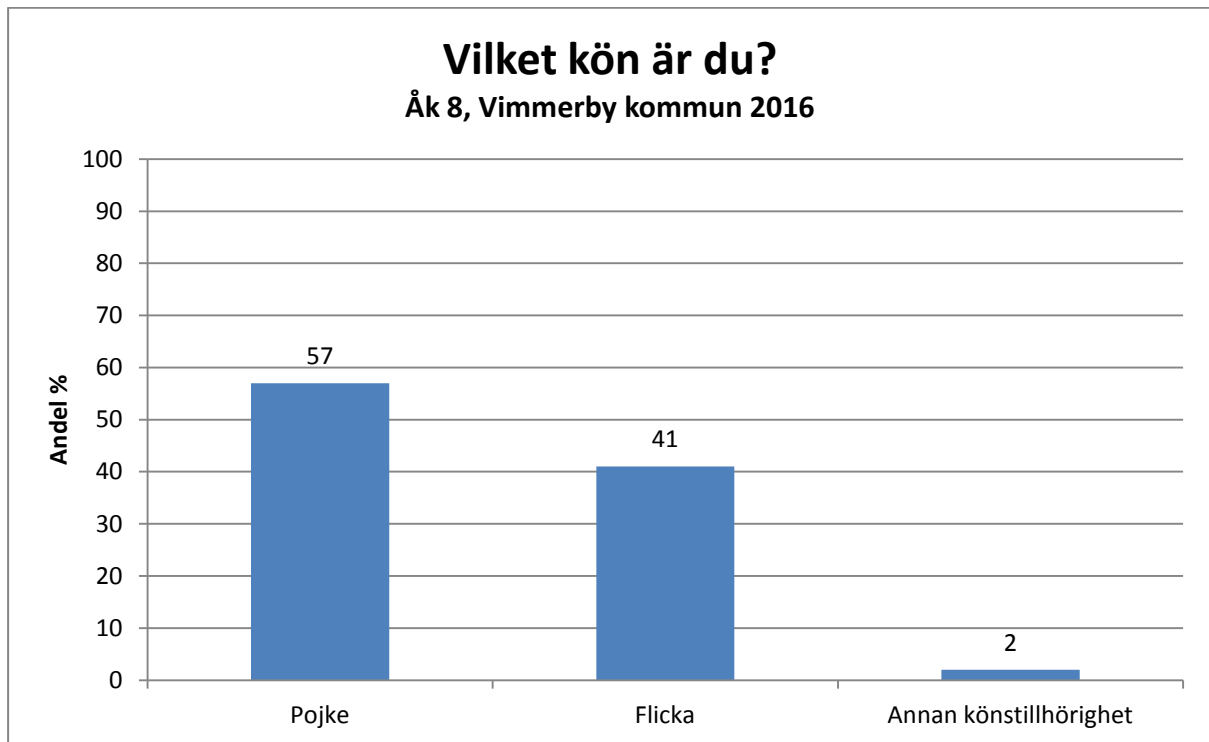
I några av enkätens frågor fanns också ett internt bortfall som redovisades i varje frågas tabell. Dessa bortfall kunde bero på att ungdomen antingen inte besvarat just den frågan eller att ungdomen besvarat frågan felaktigt och ett riktigt svar inte kunde redovisas.

Genom åren har det lagts till frågor i enkäten som anses vara viktiga för att få en mer omfattande bild av ungdomars drogvvanor. I varje fråga jämfördes svaren med tidigare drogvaneundersökningar och därför hade de nytillkomna frågorna inga jämförelser. Några av frågorna hade jämförelser endast från några år tillbaka.

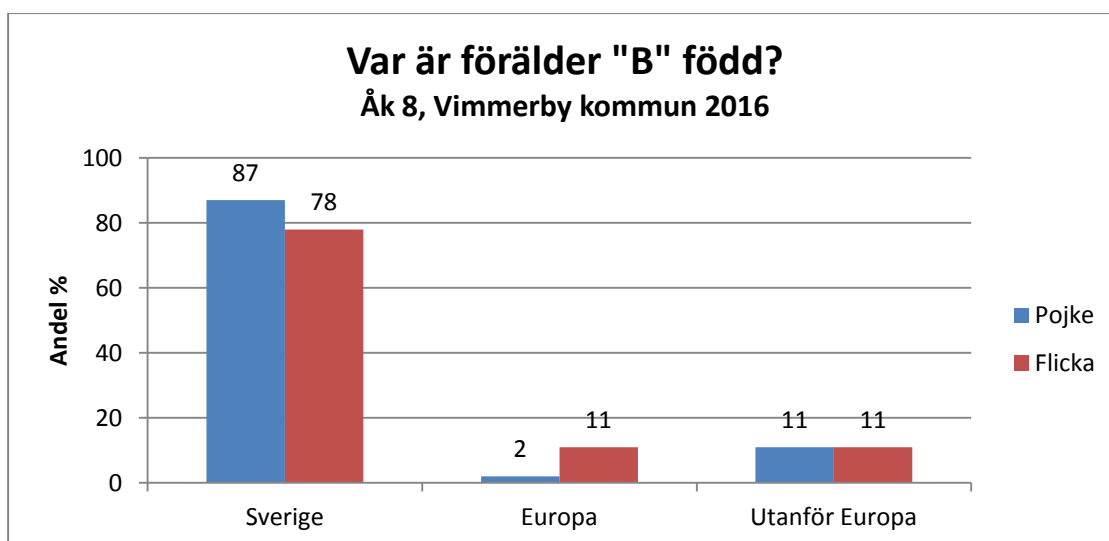
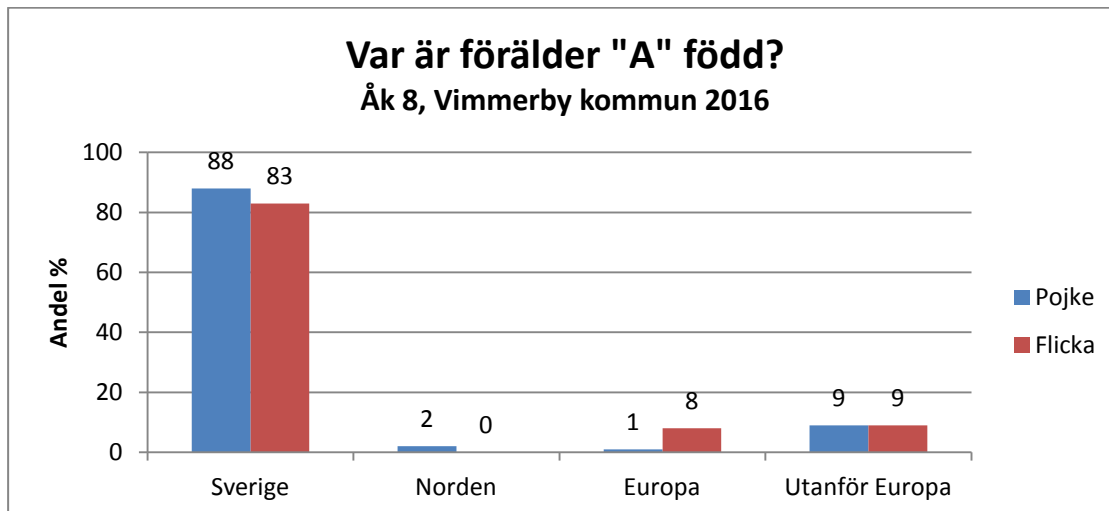
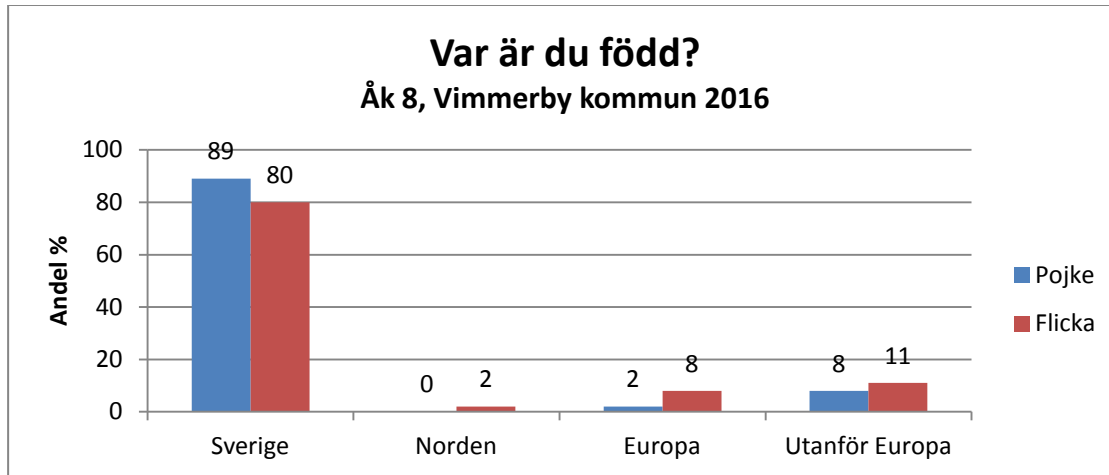
Nytt för i år var att bakgrundsfrågorna gjorts mer omfattande för att få förståelse för andra faktorer i ungdomars liv som påverkar deras drogvvanor. Det är även några frågor som rensats bort från tidigare år då de ansågs inte vara aktuella eller överflödiga.

I denna undersökning vill vi inte bara visa ungdomarnas drogvvanor utan även undersöka skillnader mellan könen. Att belysa skillnader mellan könen görs på grund av jämställdhetsskäl vilket problematiserar en etisk riktlinje inom vetenskapen, nämligen konfidentialitetskravet. Konfidentialitetskravet innebär att Det inte ska vara möjligt för läsaren att identifiera vad enskilda personer har svarat i enkäten (Vetenskapsrådet, 2002). Då Vimmerby är en kommun med relativt låg population i varje årskull, är det också väldigt få enskilda personer som svarat att de är ett annat kön än flicka eller pojke. Eftersom det är så få som angett att de tillhör ett annat kön så äventyrar det anonymiteten (konfidentialitetskravet). Om en person vet någon som kryssat i ”annat kön” så är det också lätt för den personen att härleda vissa av svaren till den personen med annat kön. På grund av detta har vi valt att bara redovisa svaren från de som angett att de är pojke eller flicka. Däremot finns alla 158 ungdomars svar med i de staplar som inte är uppdelade efter kön.

De flesta frågor redovisas på en helsida och börjar med antalet som svarat vad i en tabell. Sedan följer ett stapeldiagram som visar svaren i procent och längst ned på sidan finns ett stapeldiagram som jämför svaren med tidigare år, även det i procent. Observera att axelskalorna antingen är i 50 eller 100 procent.

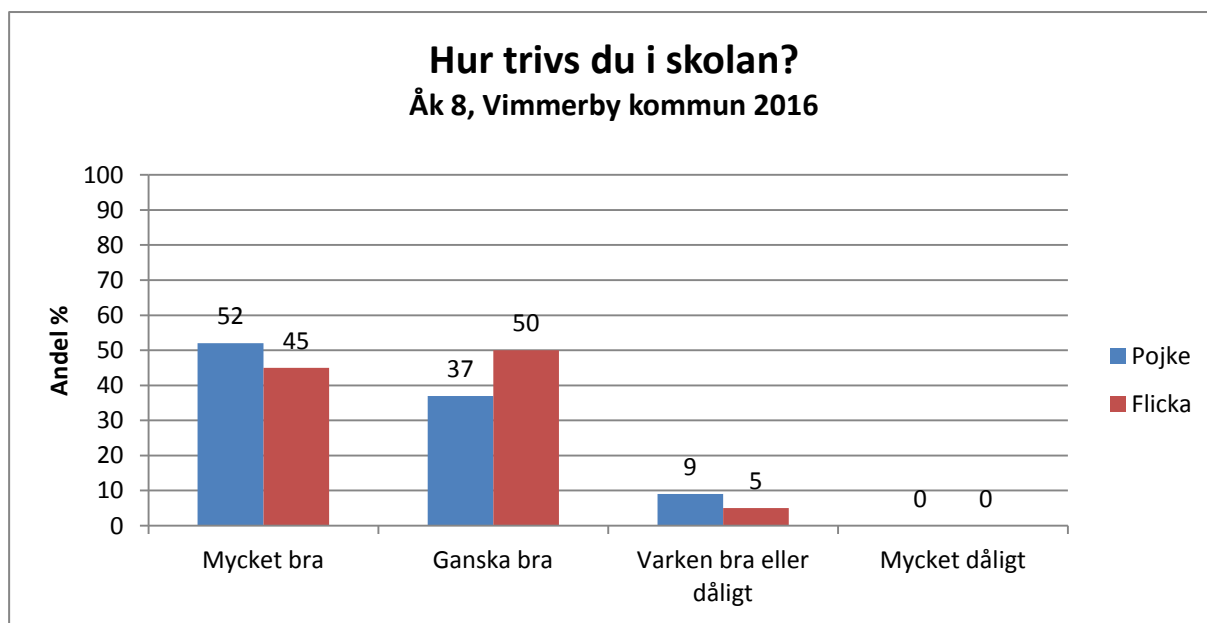
Bakgrund

Fråga 3. Hur trivs du i skolan?

Tabell 1: Antal som angett hur de trivs i skolan.

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Mycket dåligt	Bortfall
Pojke	47	33	8	0	2
Flicka	29	32	3	0	0

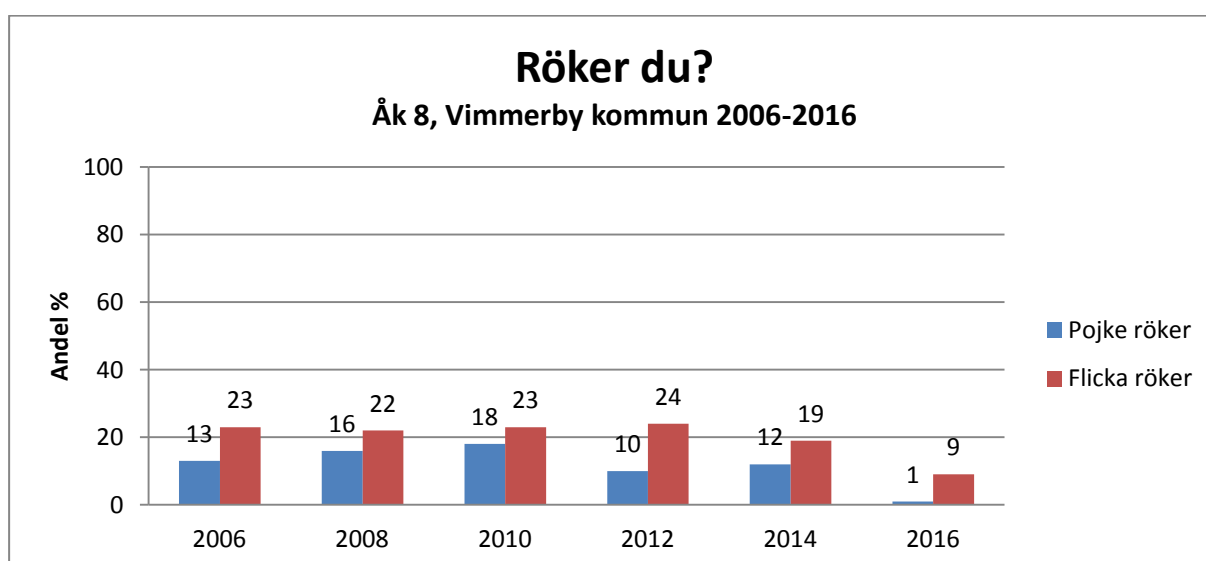
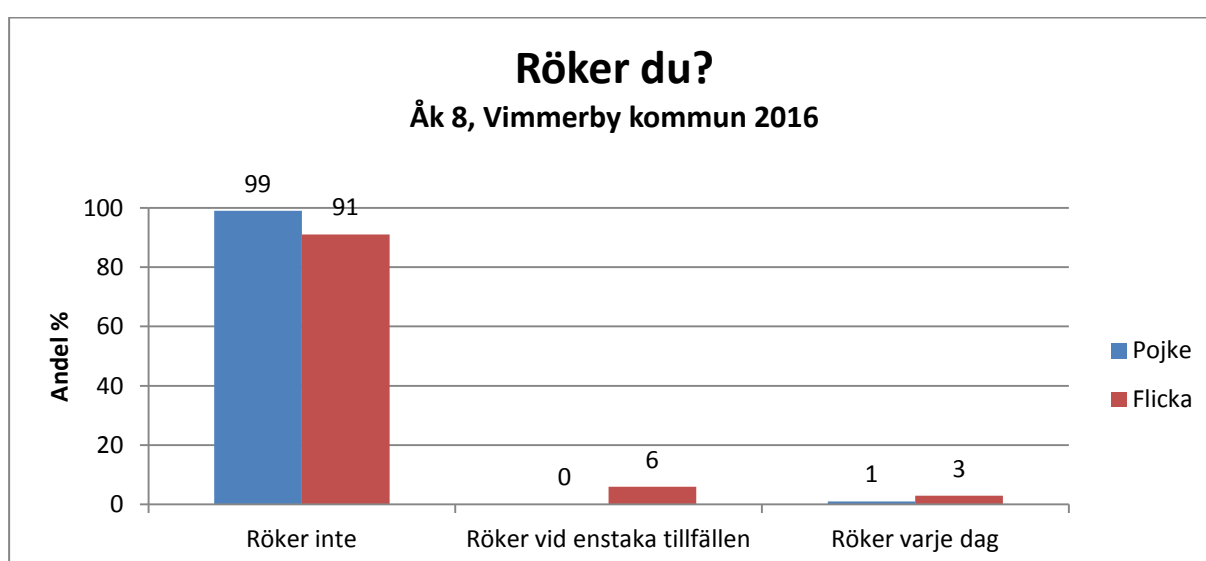

Del I: Tobak

Fråga 4. Röker du?

Tabell 2: Antal som angett om de röker eller inte.

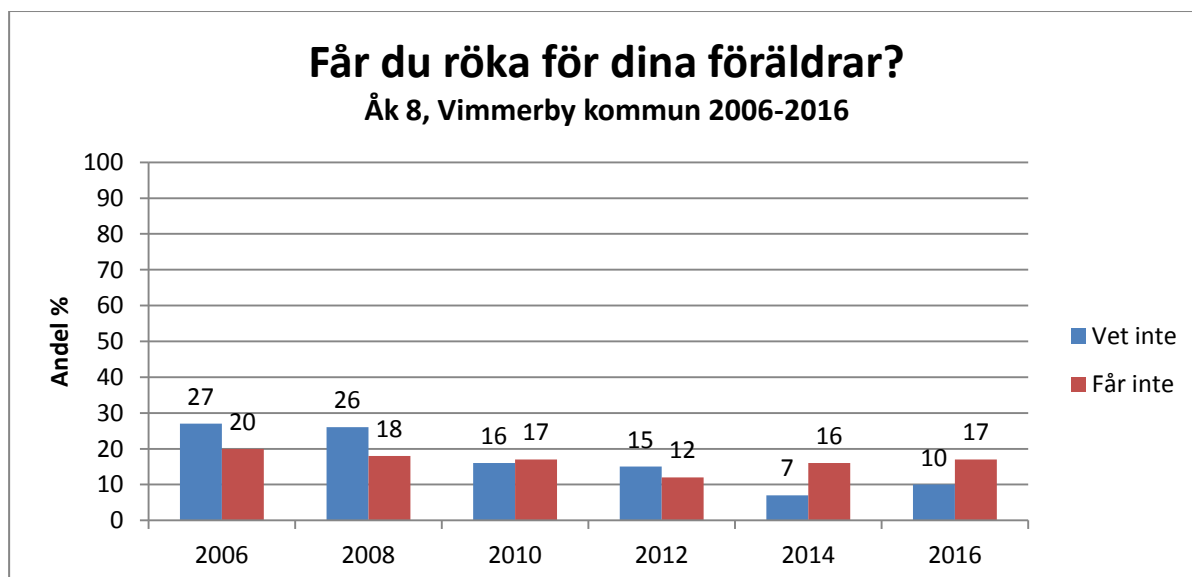
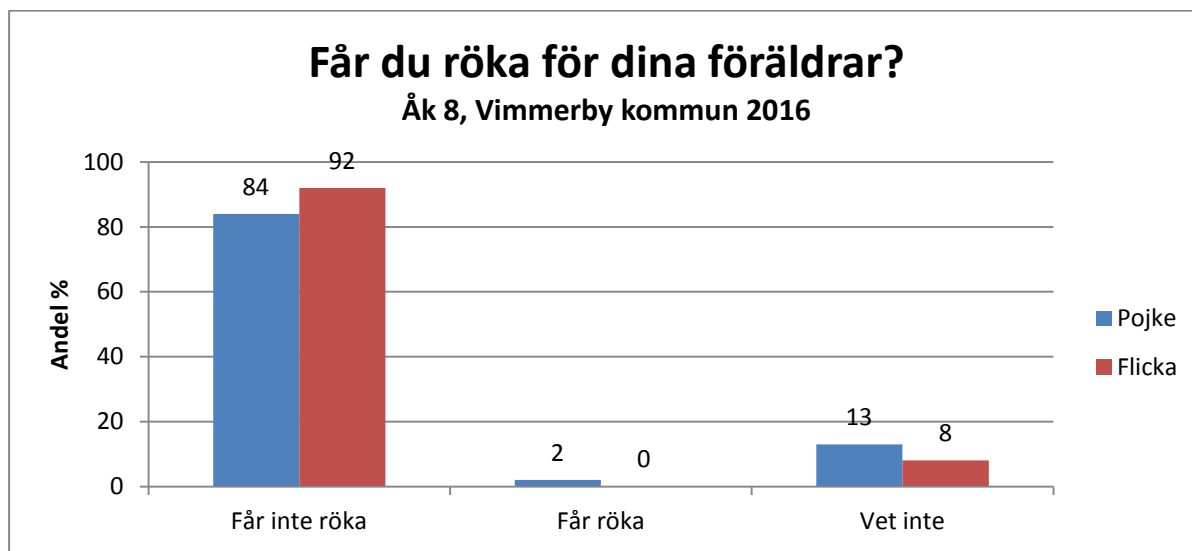
	Röker inte	Röker vid enstaka tillfällen	Röker varje dag	Bortfall
Pojke	89	0	1	0
Flicka	58	4	2	0

Fråga 5. Får du röka för dina föräldrar?

Tabell 3: Antal som angett om de får röka för sina föräldrar.

	Får inte röka	Får röka	Vet inte
Pojke	76	2	12
Flicka	59	0	5

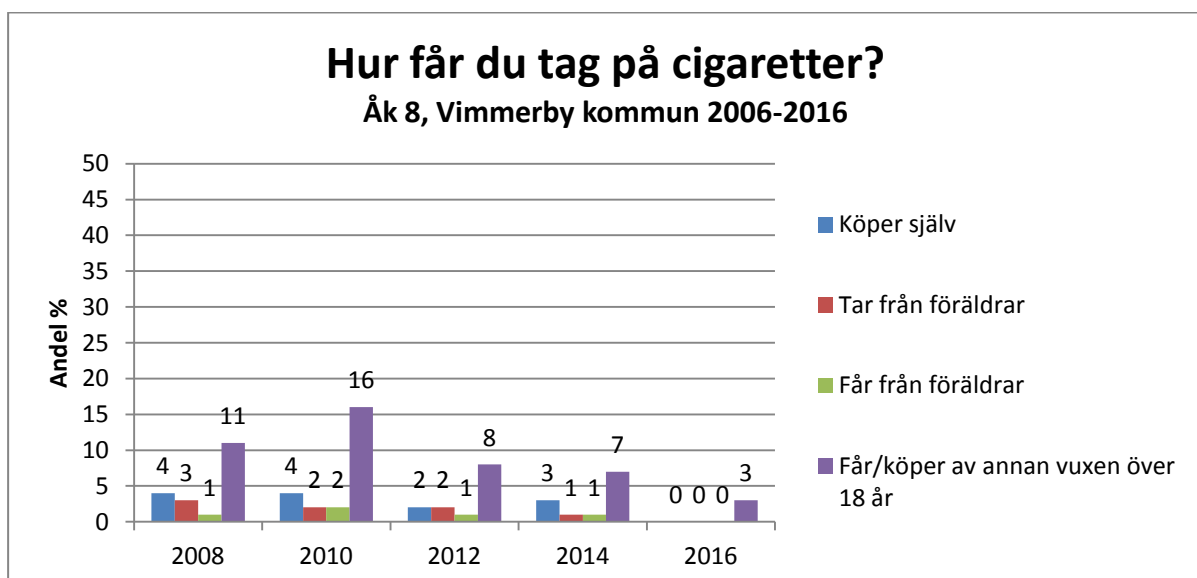
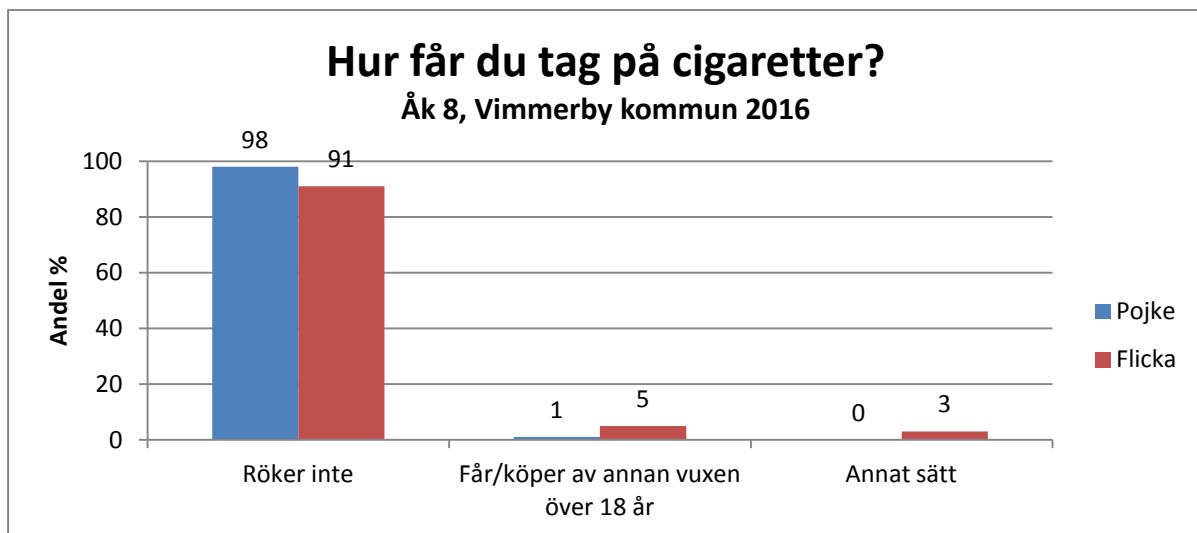

Fråga 6. Hur får du tag på cigaretter?

Tabell 4: Antal som angett hur de får tag på cigaretter.

	Röker inte	Köper själv från butik	Tar från föräldrar utan lov	Får från föräldrar	Får/köper av annan vuxen över 18 år	Annat sätt	Bortfall
Pojke	88	0	0	0	1	0	1
Flicka	58	0	0	0	3	2	1

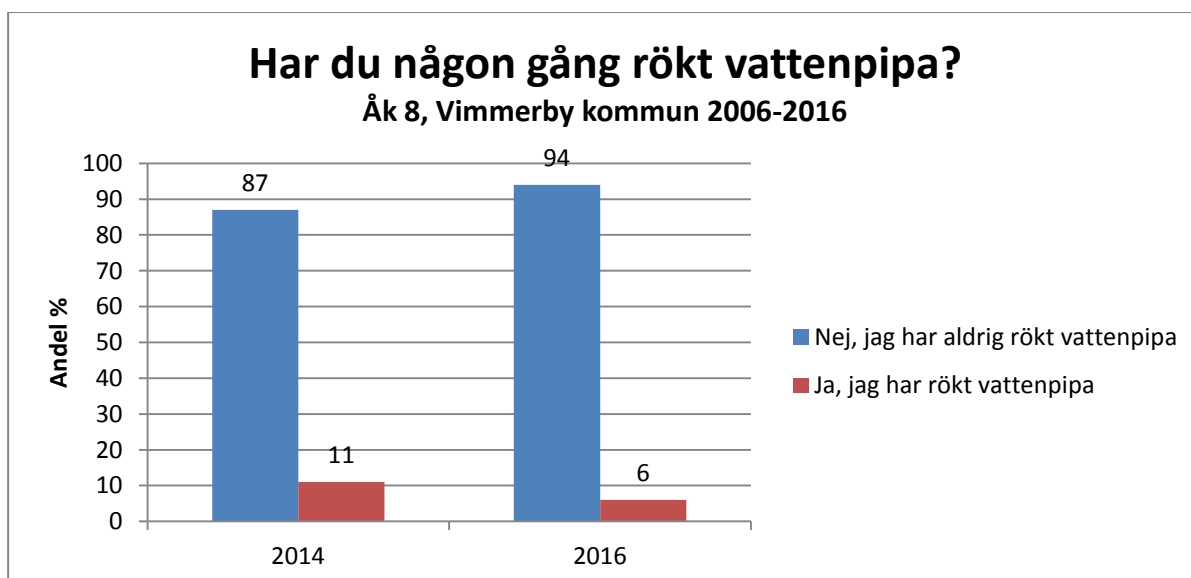
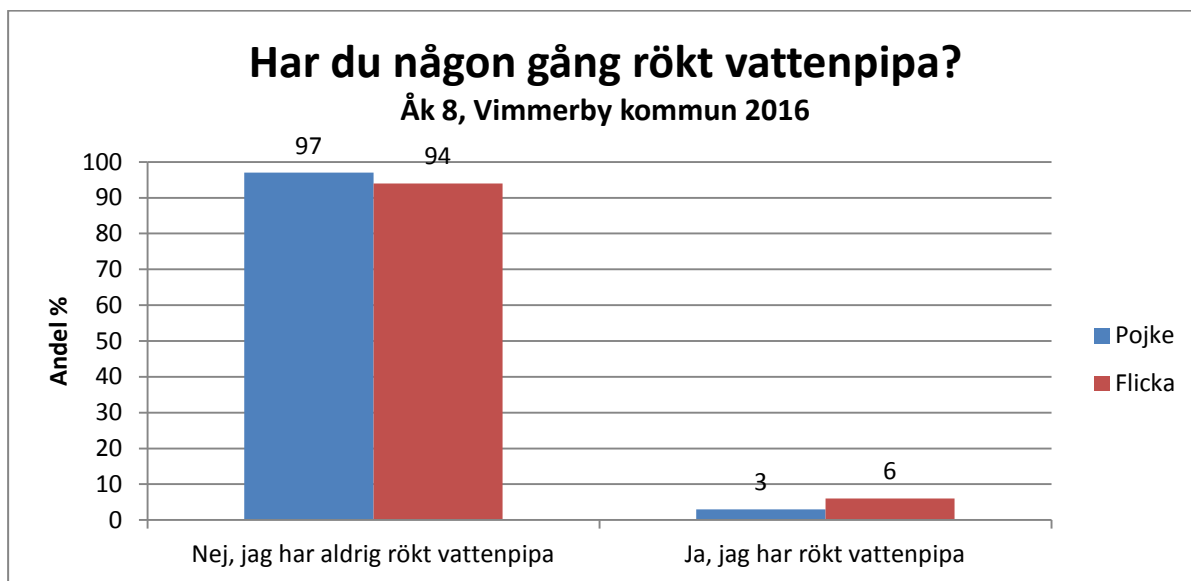
Annat sätt: Jag får/köper av kompisar, kompis syster, köper av någon under 18 år som köpt av någon över 18 år, rullar själv.

Fråga 7. Har du någon gång rökt vattenpipa?

Tabell 5: Antal som angett om de någon gång rökt vattenpipa.

	Nej, jag har aldrig rökt vattenpipa	Ja, jag har rökt vattenpipa	Bortfall
Pojke	87	3	0
Flicka	60	4	0

Fråga 8. När du rökt vattenpipa, vad har den innehållit?

Tabell 6: Antal som angett vad vattenpipan innehöll när de rökt.

Annat innehåll: Jordgubbssmak

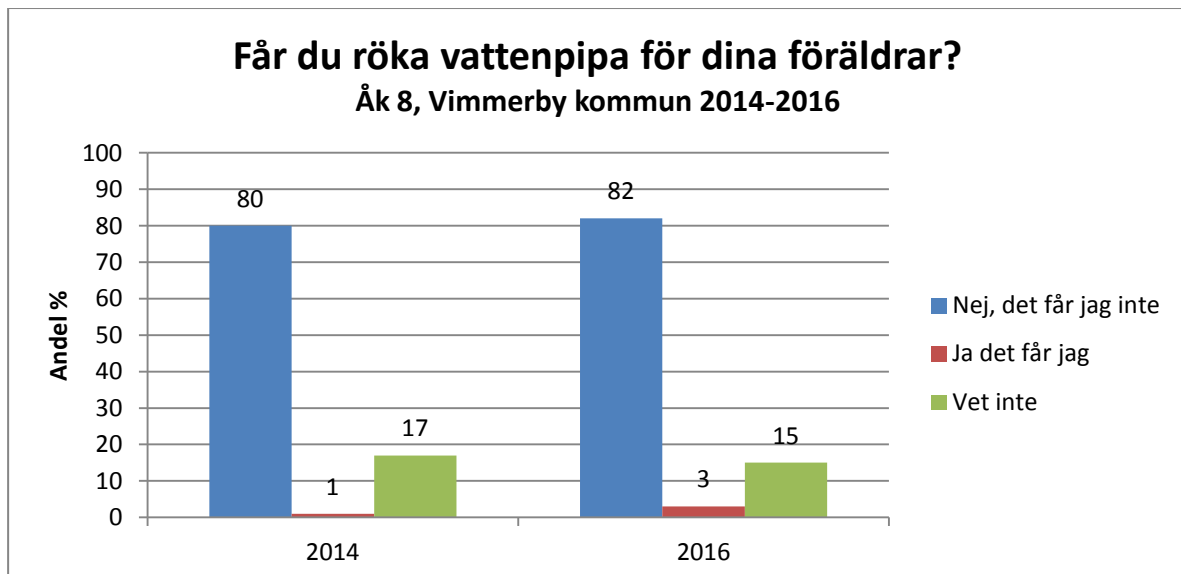
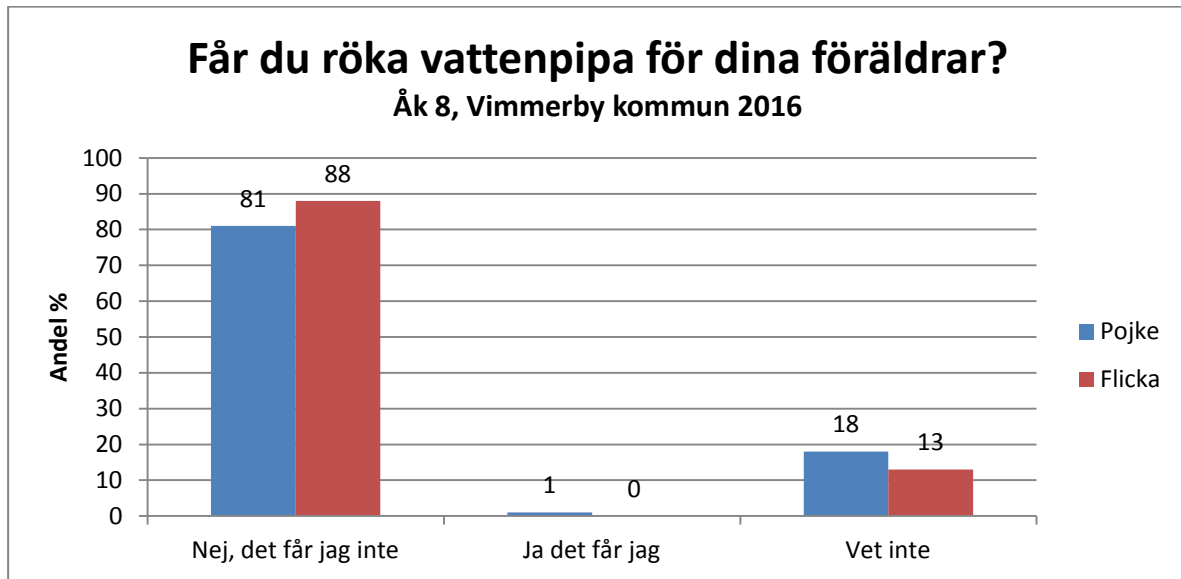
	Jag har aldrig rökt vattenpipa	Jag har rökt vattenpipa med tobak utan nikotin	Jag har rökt vattenpipa med tobak med nikotin	Jag vet inte vad vattenpipan innehöll	Annat innehåll	Bortfall
Pojke	86	1	2	1	0	1
Flicka	60	0	1	2	1	0

Fråga 9. Får du röka vattenpipa för dina föräldrar?

Tabell 7: Antal som angett om de får röka för sina föräldrar.

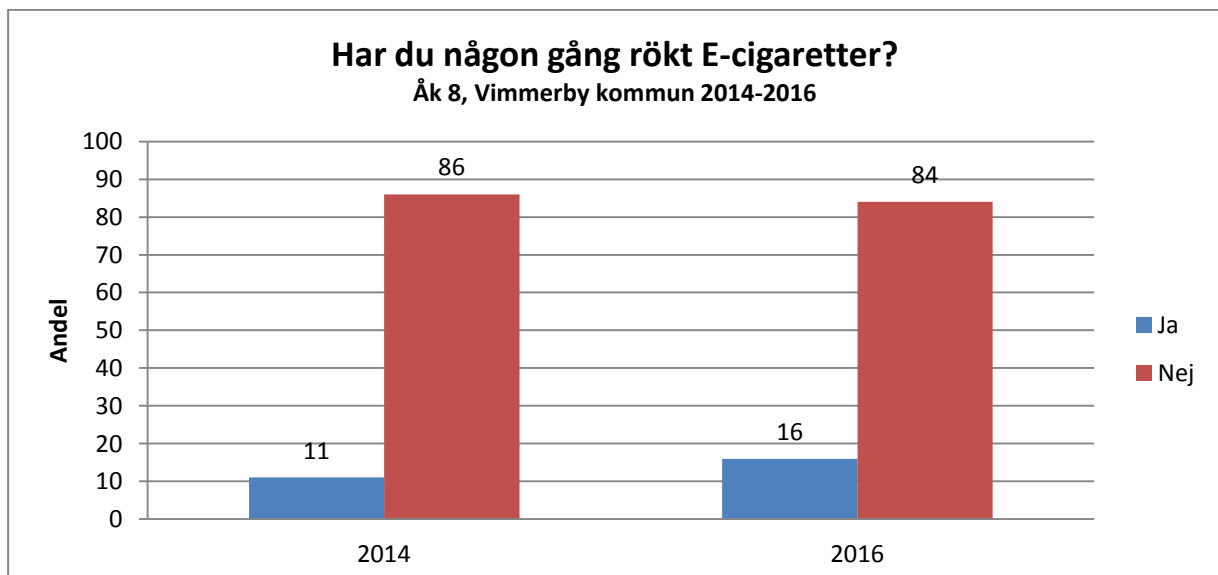
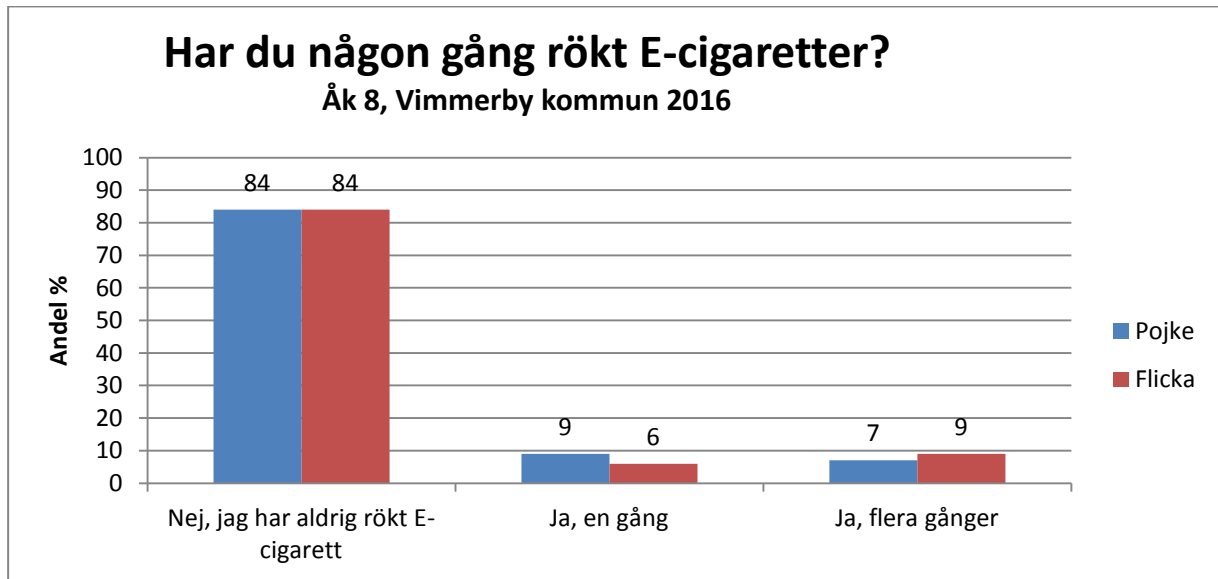
	Nej det får jag inte	Ja det får jag	Vet inte	Bortfall
Pojke	73	1	16	0
Flicka	56	0	8	0

Fråga 10. Har du någon gång rökt E-cigarett?

Tabell 8: Antal som angett om de någon gång rökt E-cigarett.

	Nej, jag har aldrig rökt E-cigarett	Ja, en gång	Ja, flera gånger	Bortfall
Pojke	76	8	6	0
Flicka	54	4	6	0

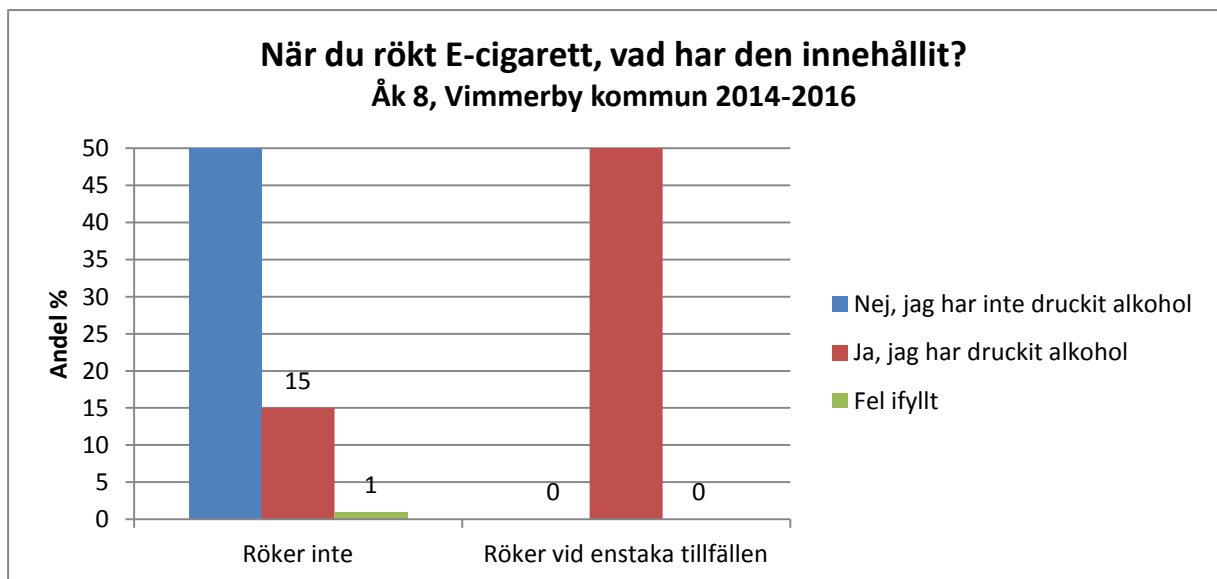
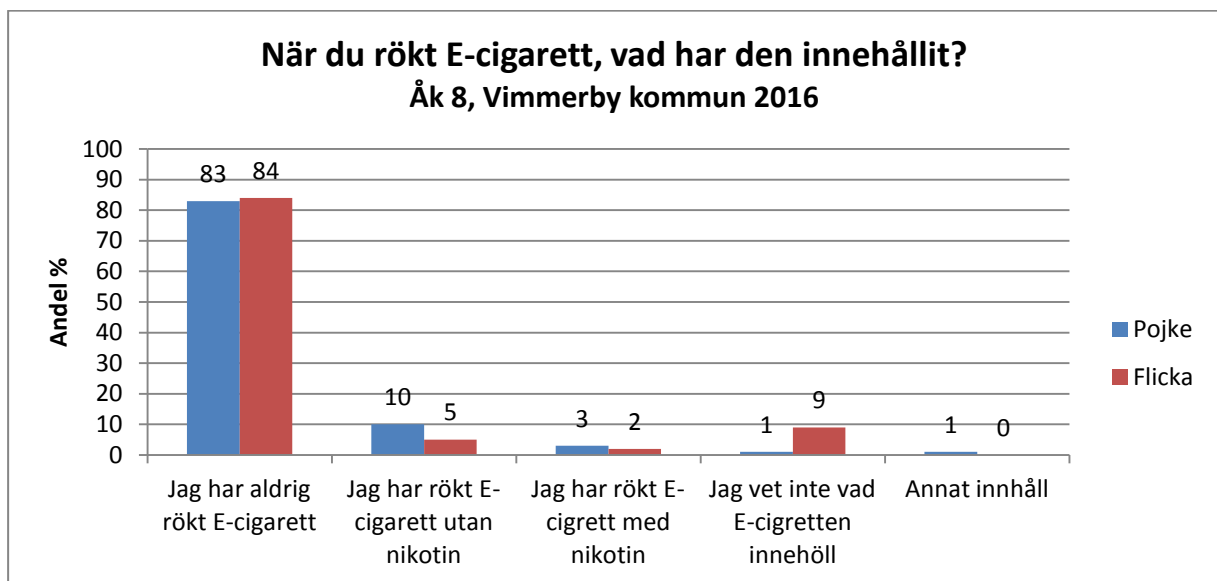

Fråga 11. När du rökt E-cigarett, vad har den innehållit?

Tabell 9: Antal som angett vad E-cigaretten innehållit när de rökt.

	Jag har aldrig rökt E-cigarett	Jag har rökt E-cigarett utan nikotin	Jag har rökt E-cigarett med nikotin	Jag vet inte vad E-cigaretten innehöll	Annat innehåll	Bortfall
Pojke	75	9	3	1	1	2
Flicka	54	3	1	6	0	0

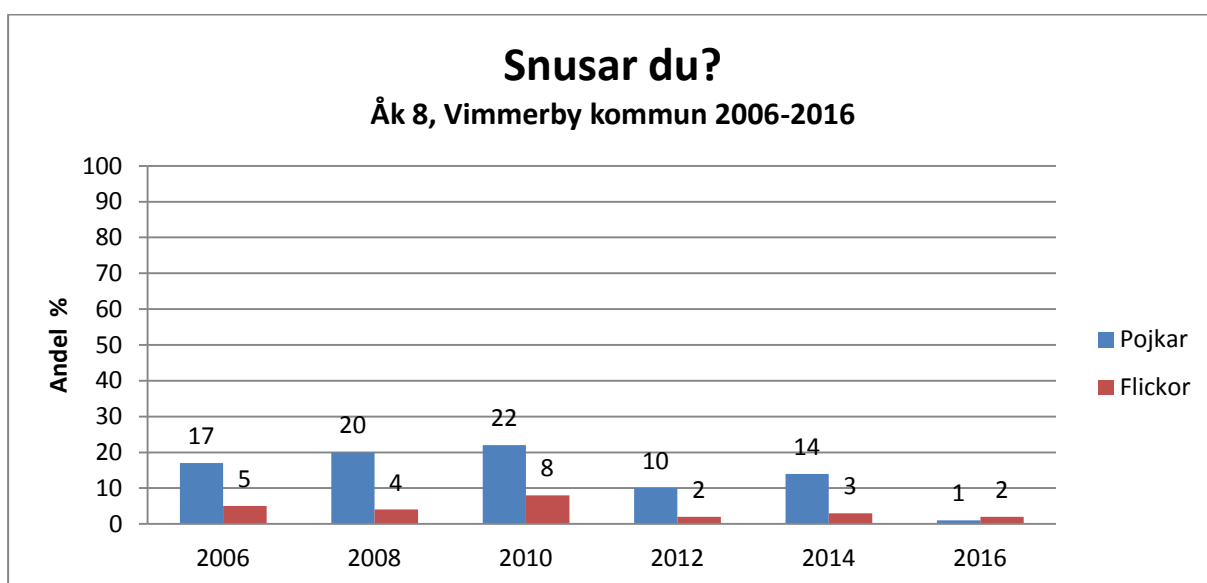
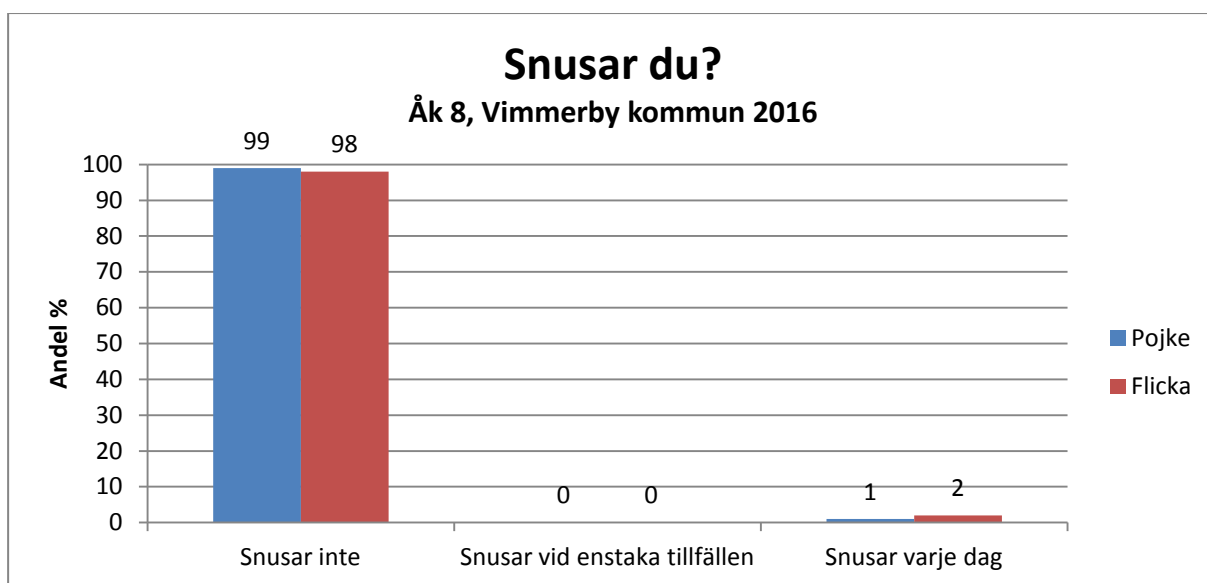
Annat innehåll: Smak utan nikotin, vanilj.

Fråga 12. Snusar du?

Tabell 10: Antal som angett om de snusar eller inte.

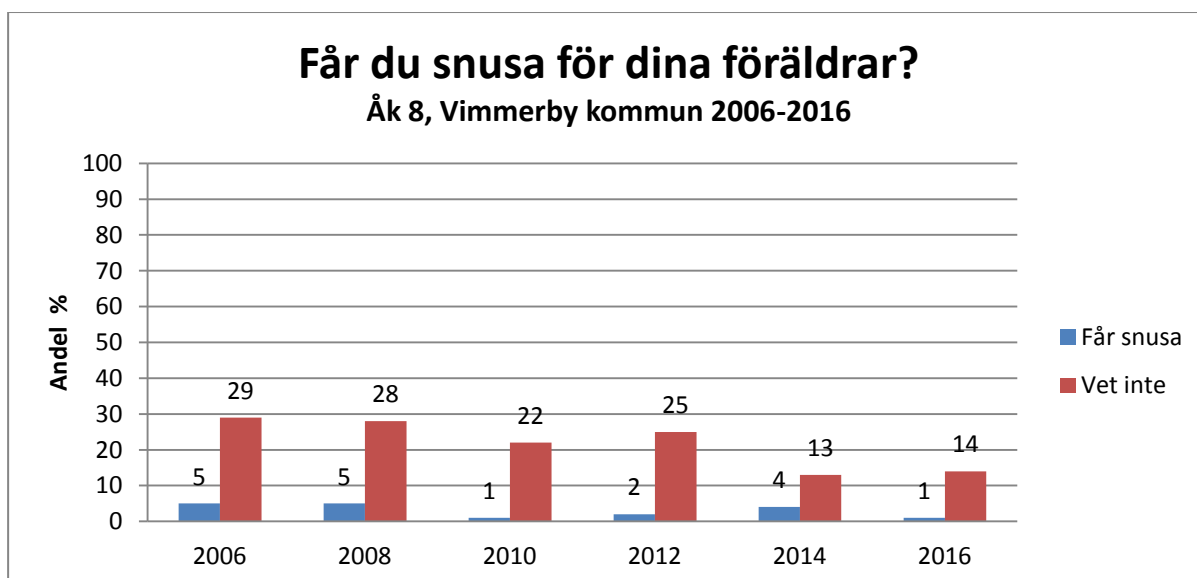
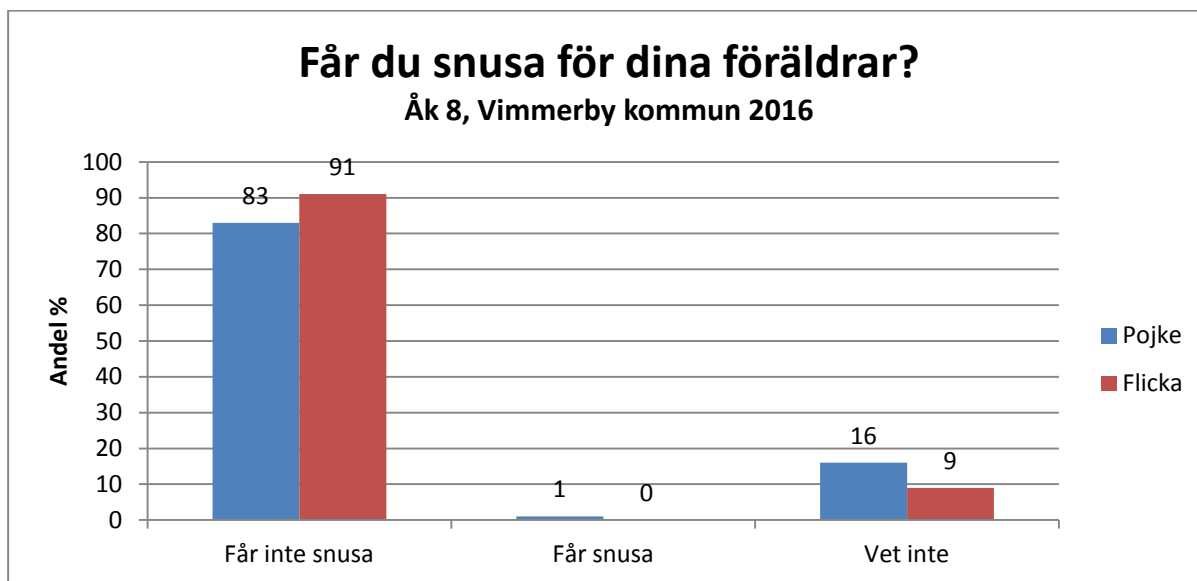
	Snusar inte	Snusar vid enstaka tillfällen	Snusar varje dag
Pojke	89	0	1
Flicka	63	0	1

Fråga 13. Får du snusa för dina föräldrar?

Tabell 11: Antal som angett om de får snusa för sina föräldrar.

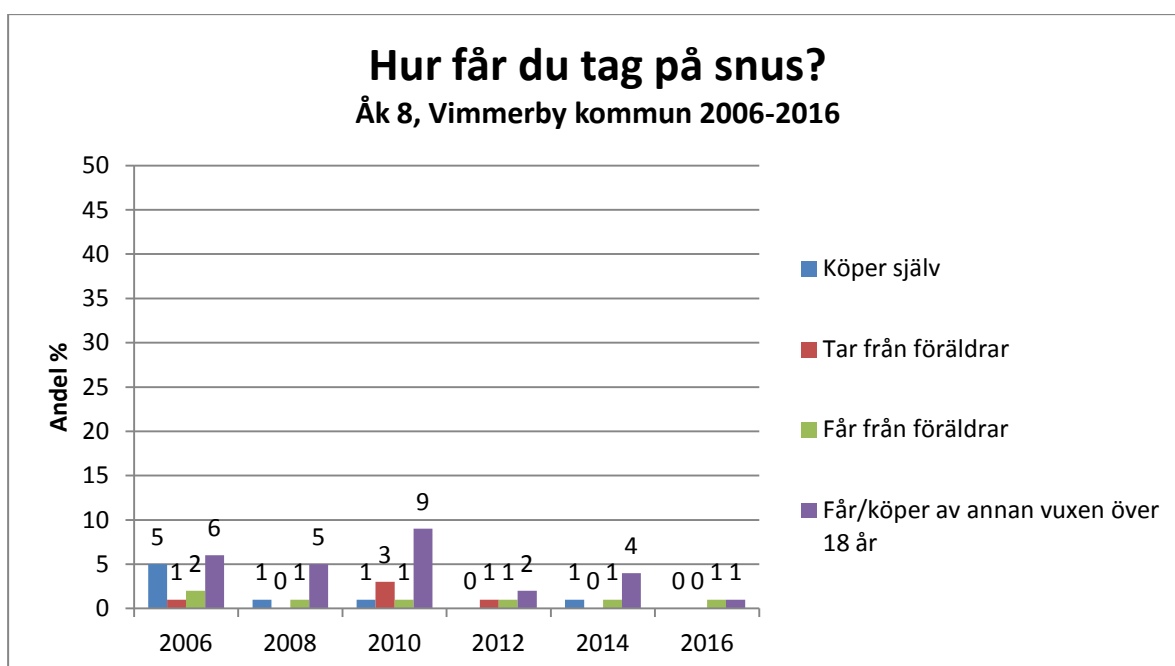
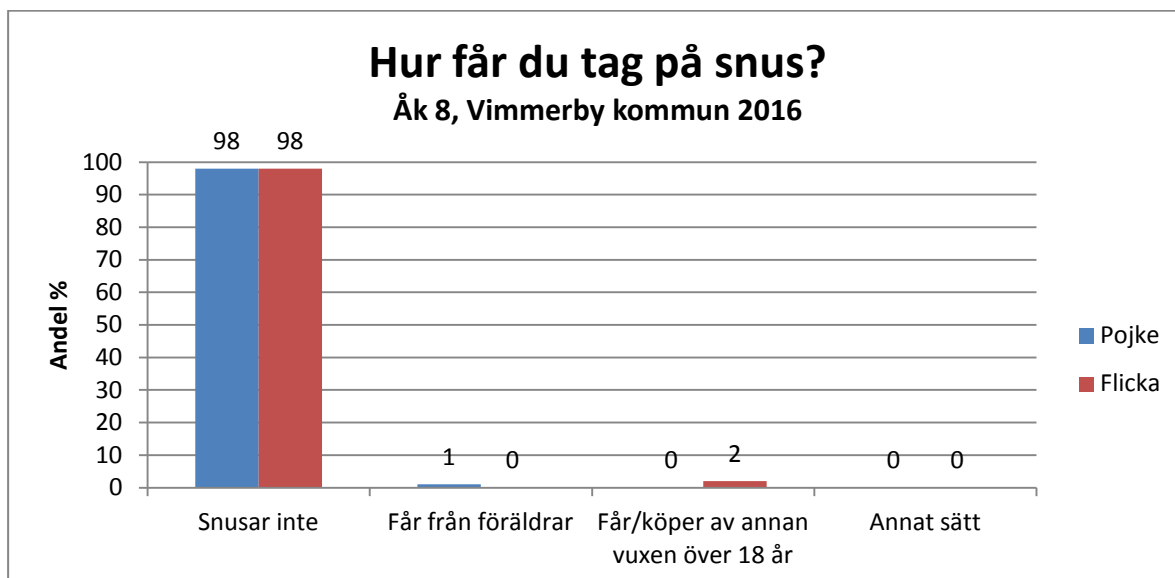
	Får inte snusa	Får snusa	Vet inte	Bortfall
Pojke	75	1	14	0
Flicka	58	0	6	0

Fråga 14. Hur får du tag på snus?

Tabell 12: Antal som angett hur de får tag på snus.

	Snusar inte	Får från föräldrar	Får/köper av annan vuxen över 18 år	Annat sätt	Bortfall
Pojke	88	1	0	0	1
Flicka	63	0	1	0	0

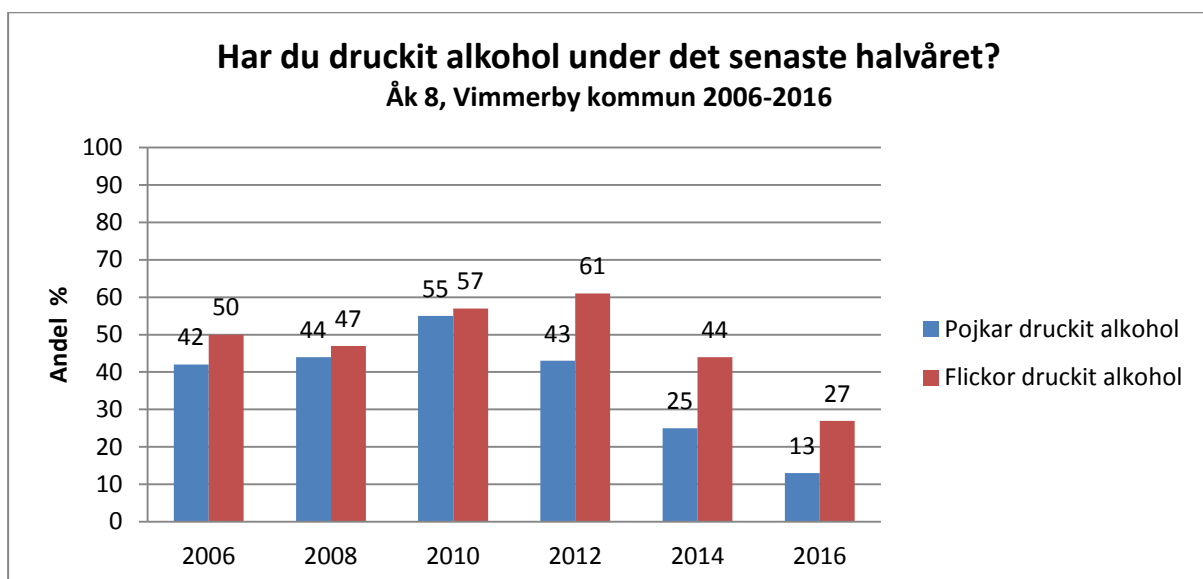
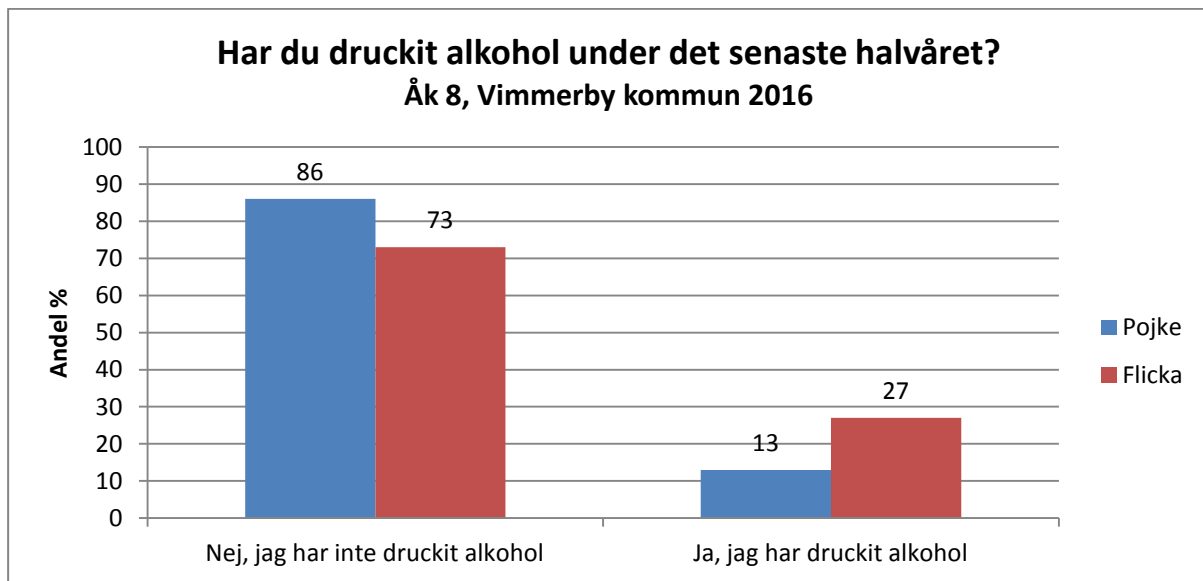

Del II: Alkohol

Fråga 15. Har du druckit alkohol under det senaste halvåret?

Tabell 13: Antal som angett om de druckit alkohol det senaste halvåret.

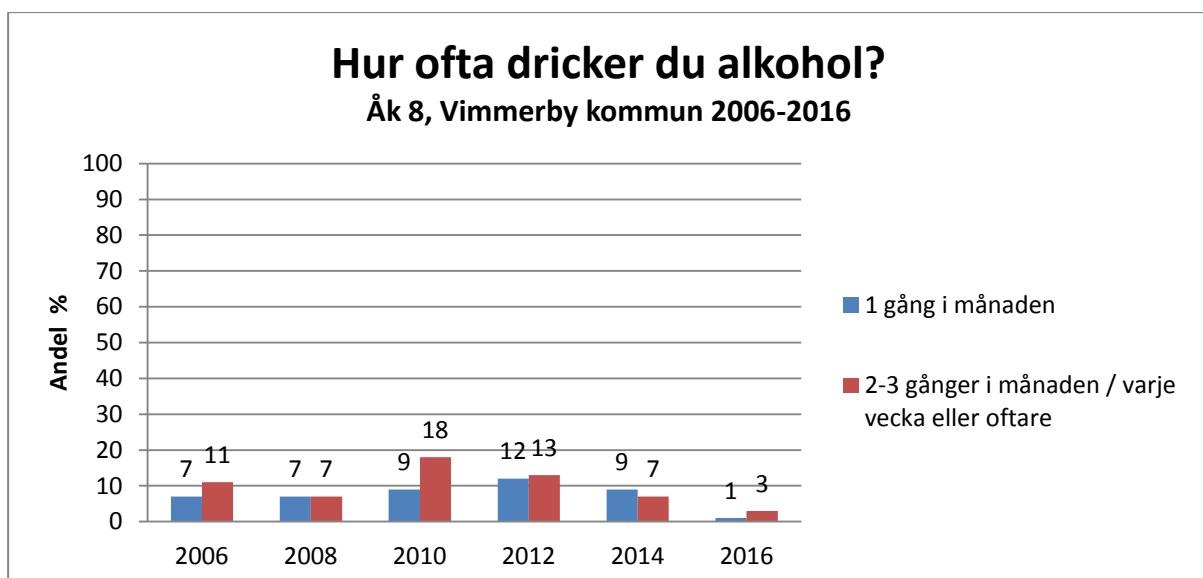
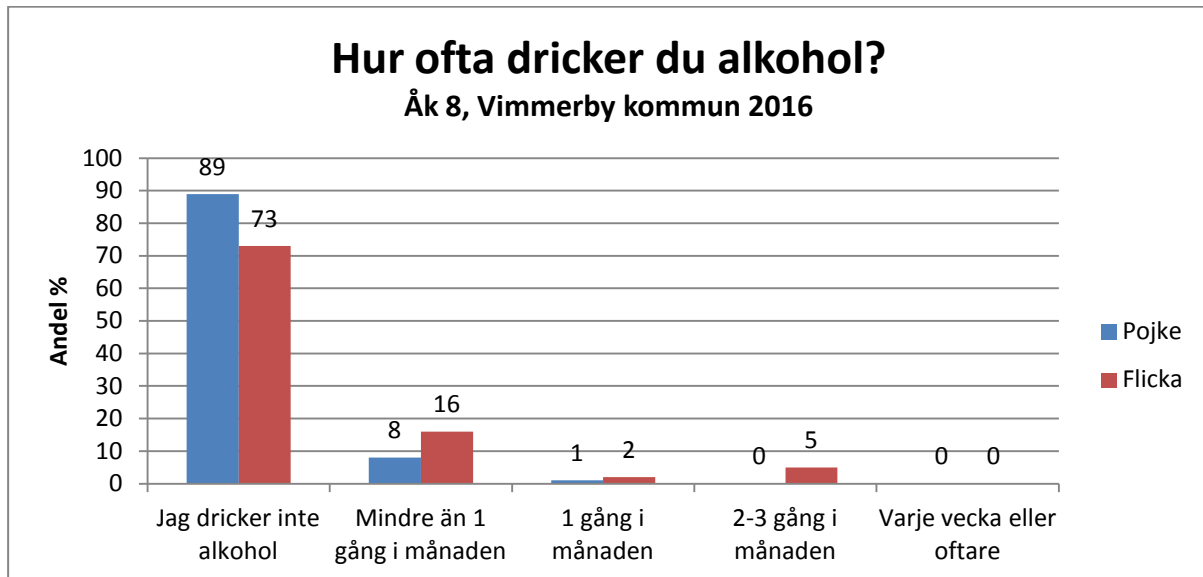
	Nej, jag har inte druckit alkohol	Ja, jag har druckit alkohol	Bortfall
Pojke	77	12	1
Flicka	47	17	0

Fråga 16. Hur ofta dricker du alkohol?

Tabell 14: Antal som angett hur ofta de dricker alkohol.

	Jag dricker inte alkohol	Mindre än 1 gång i månaden	1 gång i månaden	2-3 gånger i månaden	Varje vecka eller oftare	Bortfall
Pojke	80	7	1	0	0	2
Flicka	47	10	1	3	0	3

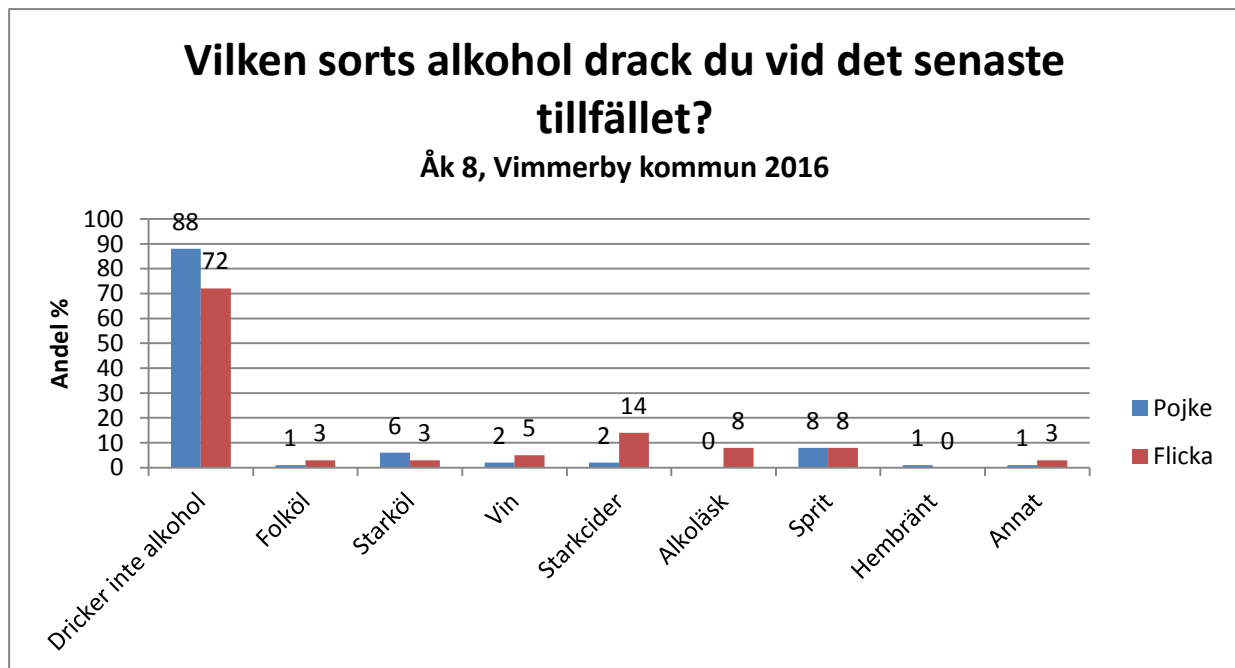

Fråga 17. Vilken sorts alkohol drack du vid det senaste tillfället?

Tabell 15: Antal som angett vad de drack vid det senaste tillfället.

	Dricker inte alkohol	Folköl	Starköl	Vin	Starkcider	Alkoläsk	Sprit	Hembränt	Annat
Pojke	76	1	5	2	2	0	7	1	1
Flicka	46	2	2	3	9	5	5	0	2

Annat: cider, jägermeister, vanlig cider och öl

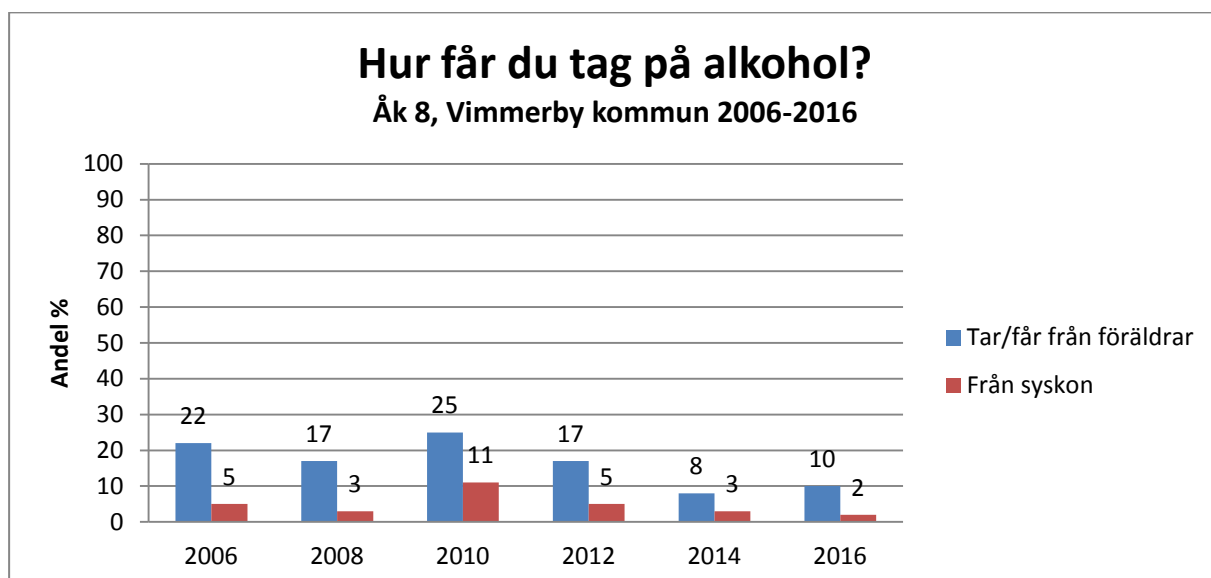
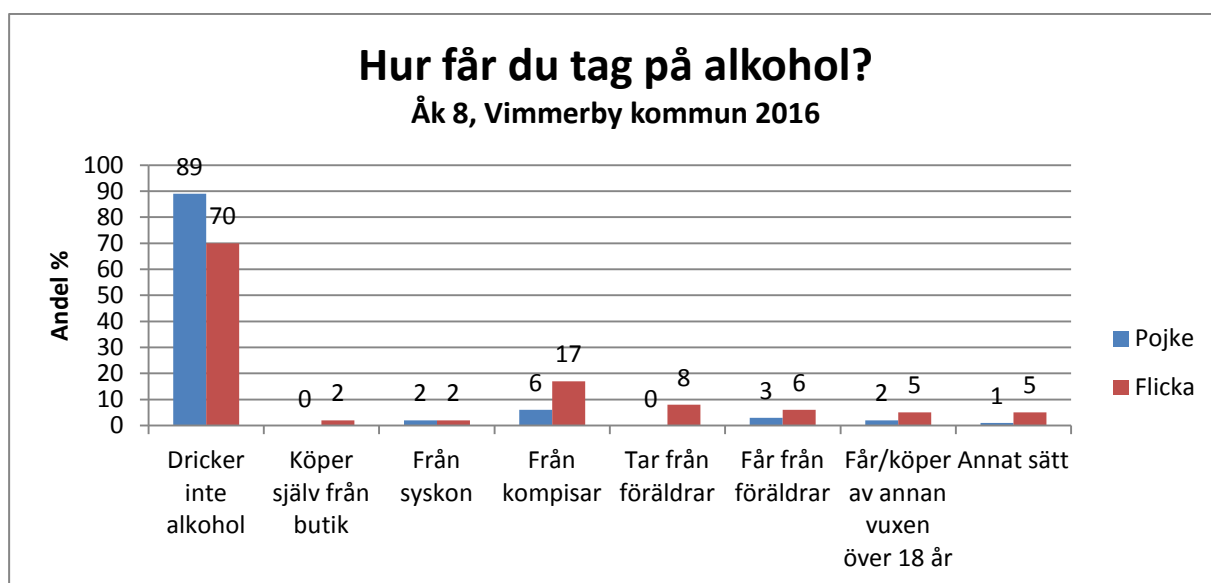

Fråga 18. Hur får du tag på alkohol?

Tabell 16: Antal som angett hur de får tag på alkohol.

	Dricker inte alkohol	Köper själv från butik	Från syskon	Från kompisar	Tar från föräldrar	Får från föräldrar	Får/köper av annan vuxen över 18 år	Annat sätt	Bortfall
Pojke	80	0	2	5	0	3	2	1	0
Flicka	45	1	1	11	5	4	3	3	0

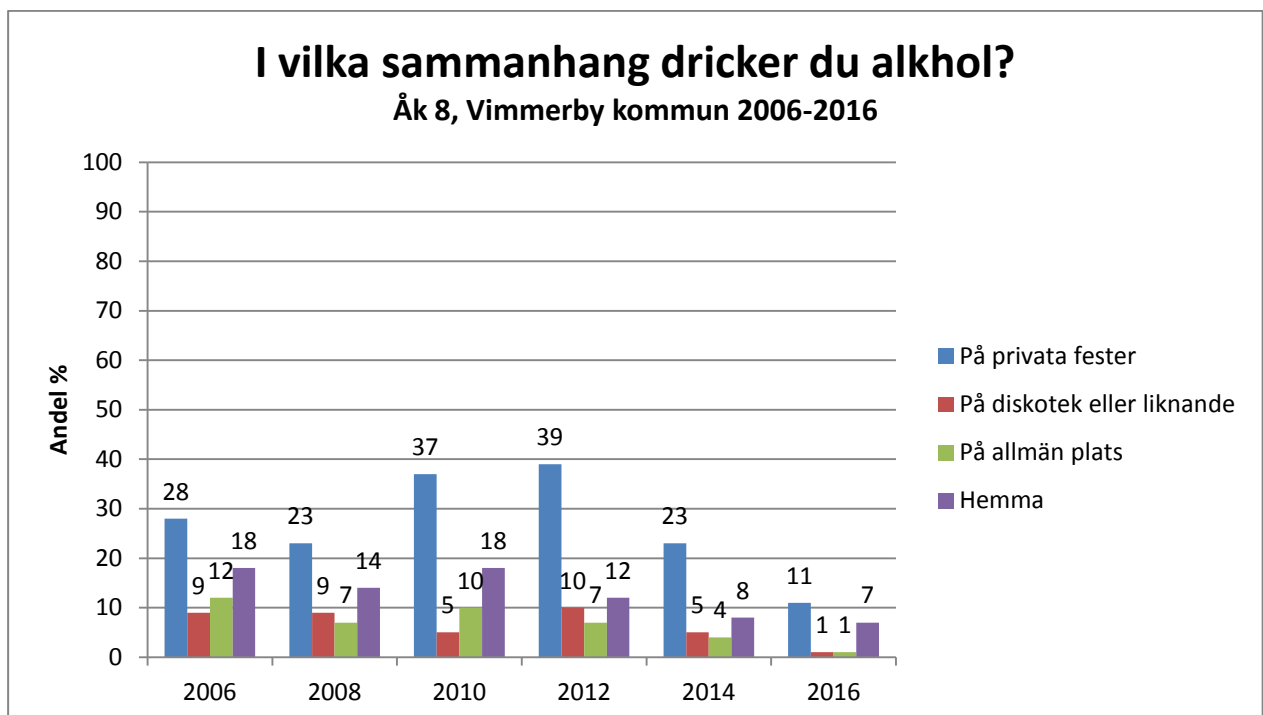
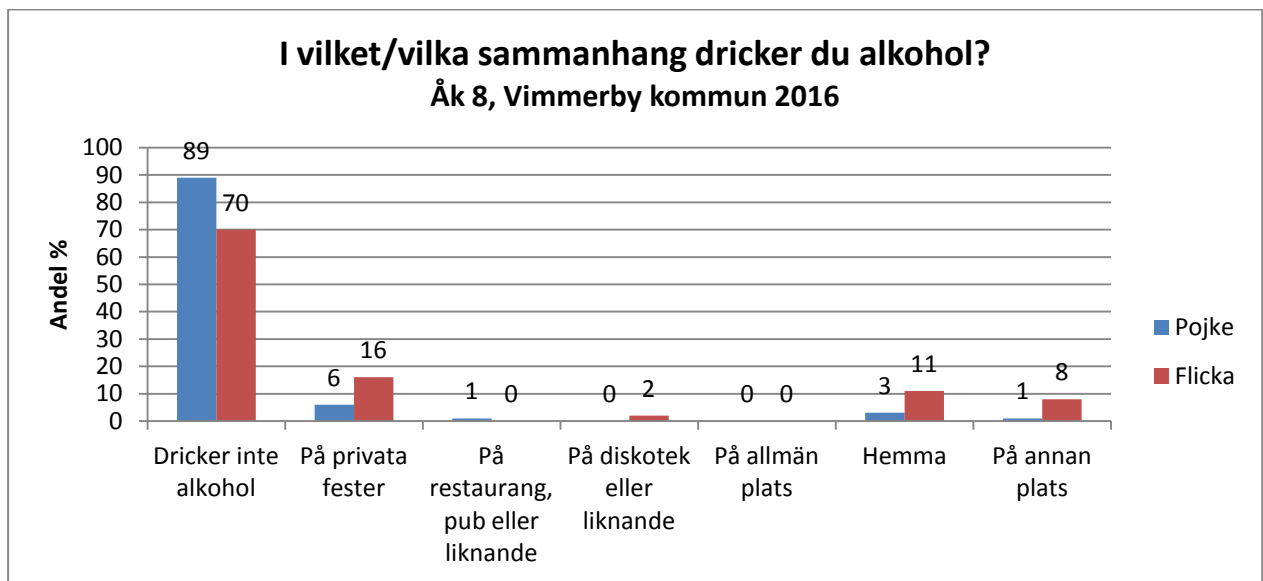
Annat sätt: får smaka, kompis, nyår osv, tar från farmors skafferii. Hon dricker inte alkohol men får från några kompisar

Fråga 19. I vilka sammanhang dricker du alkohol?

Tabell 17: Antal som angett i vilka sammanhang de dricker alkohol.

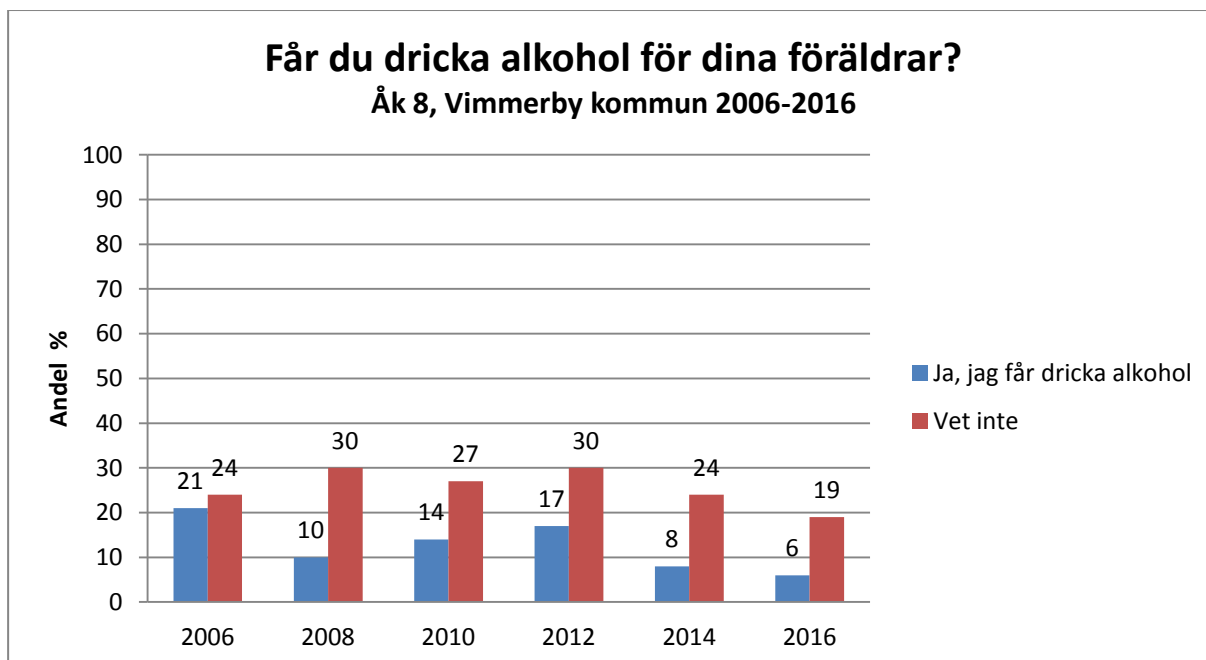
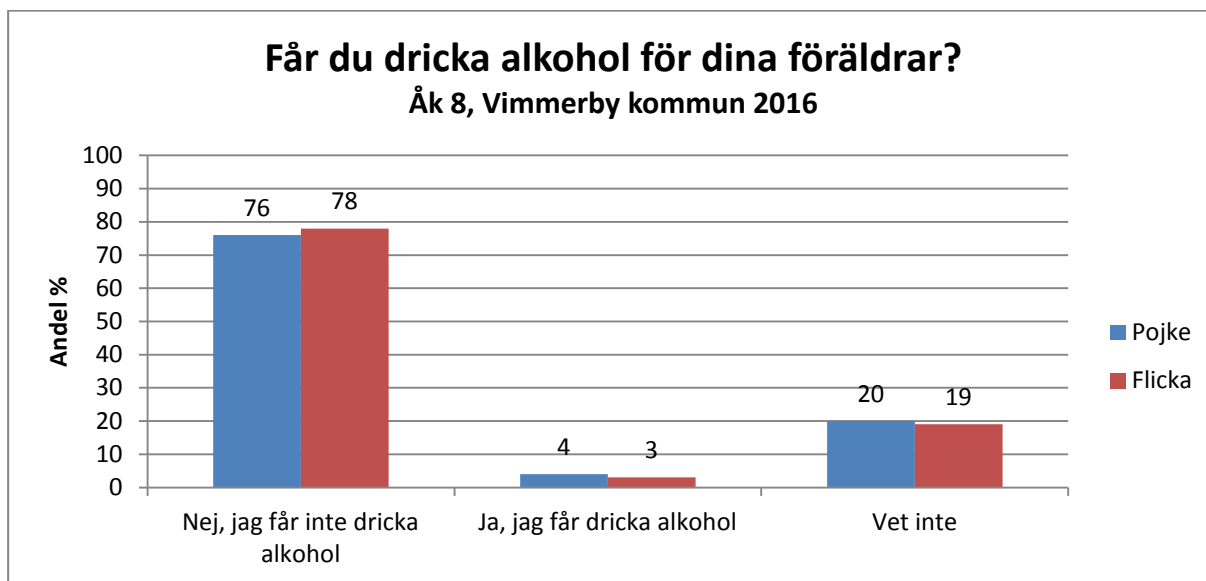
	Dricker inte alkohol	På privata fester	På restauranger, pub eller liknande	På diskotek eller liknande	På allmän plats	Hemma	På annan plats	Bortfall
Pojke	80	5	1	0	0	3	1	0
Flicka	45	10	0	1	0	7	5	0

Fråga 20. Får du dricka alkohol för dina föräldrar?

Tabell 18: Antal som angett om de får dricka alkohol för sina föräldrar.

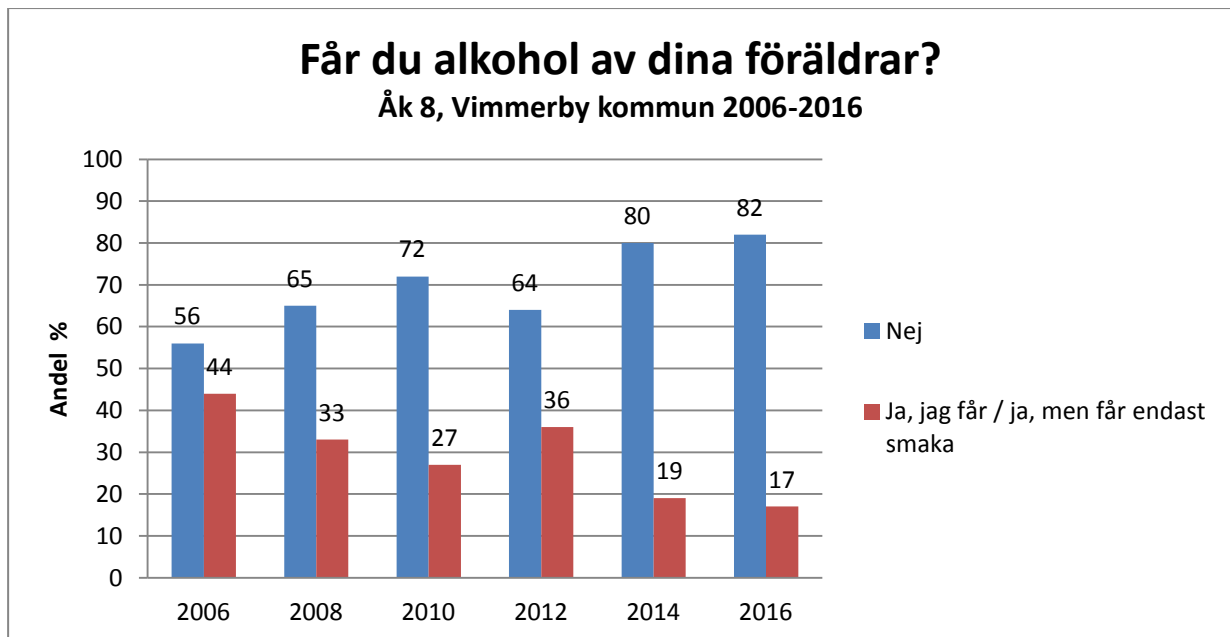
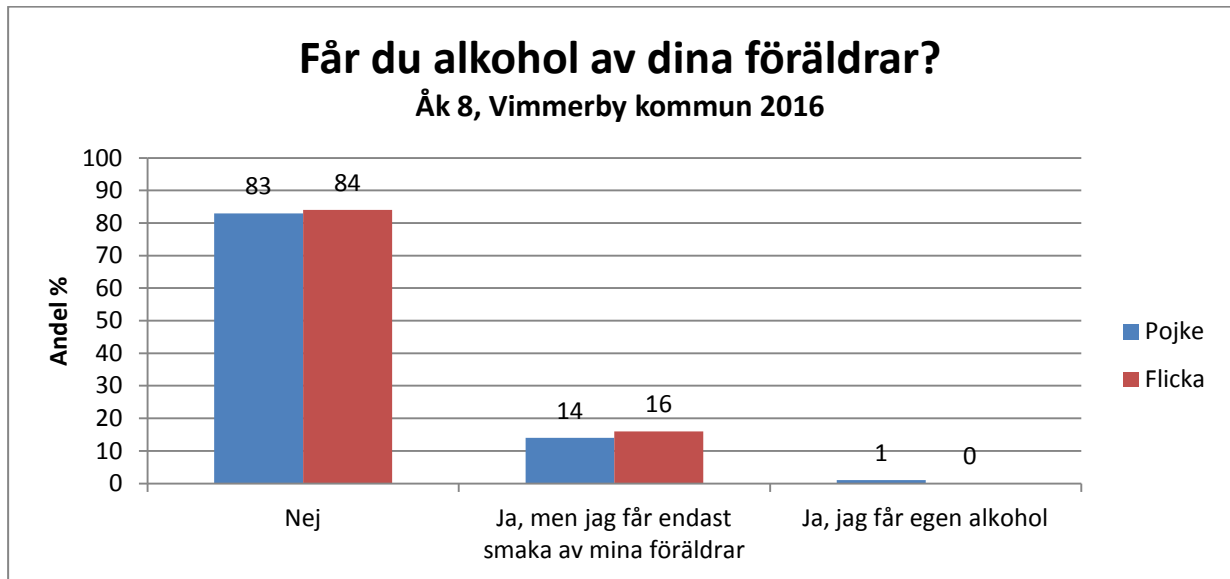
	Nej, jag får inte dricka alkohol	Ja, jag får dricka alkohol	Vet inte
Pojke	68	4	18
Flicka	50	2	12

Fråga 21. Får du alkohol av dina föräldrar?

Tabell 19: Antal som angett om de får alkohol av sina föräldrar.

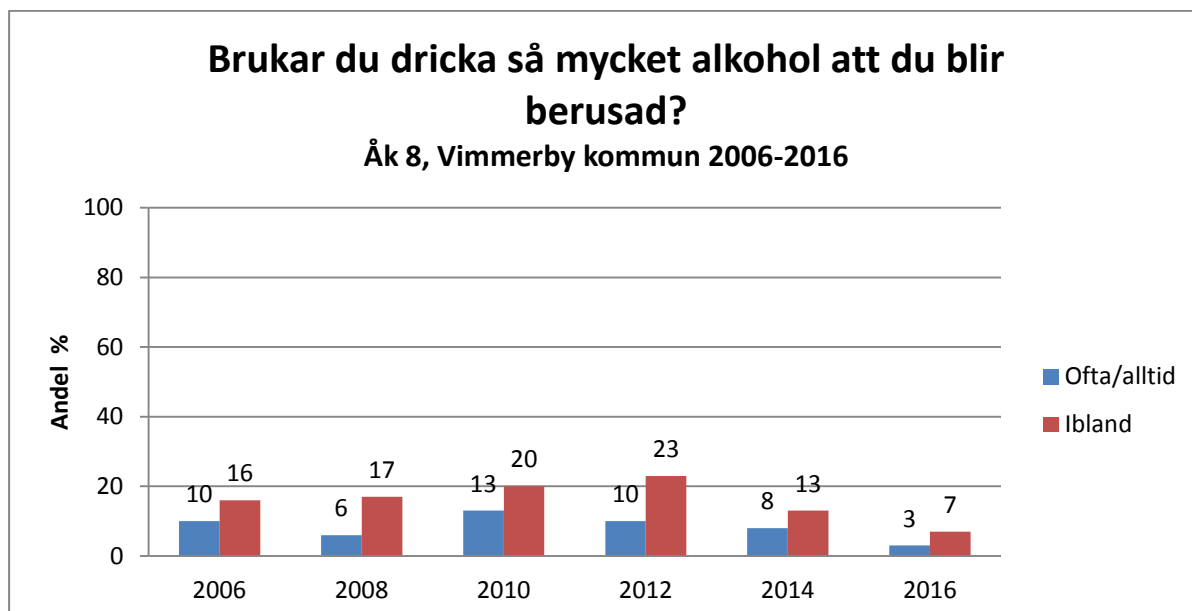
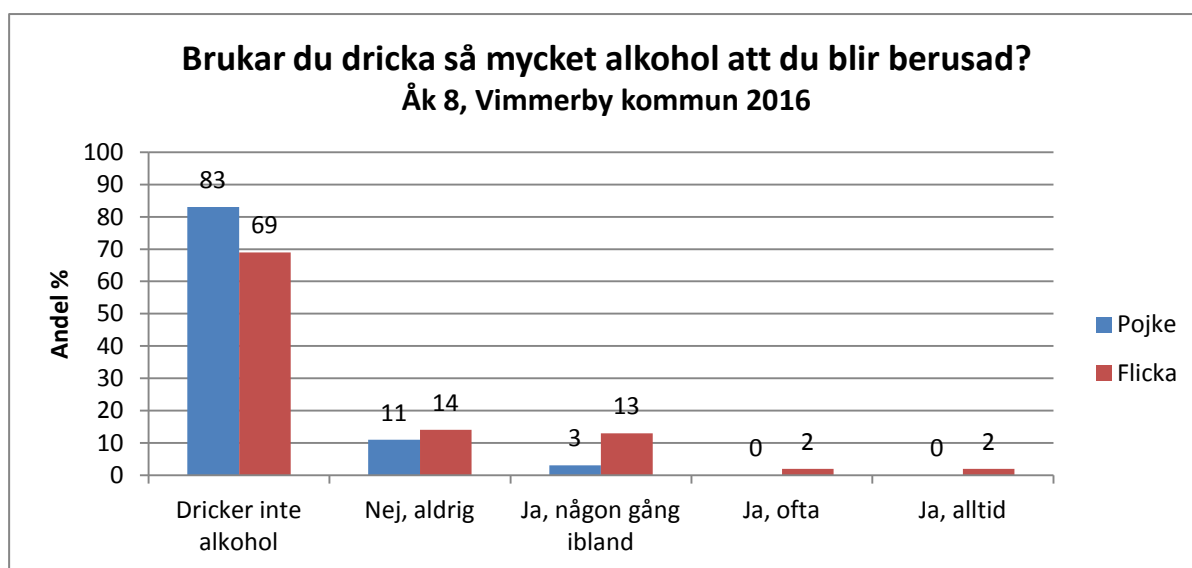
	Nej	Ja, men jag får endast smaka av mina föräldrar	Ja, jag får egen alkohol	Bortfall
Pojke	75	13	1	1
Flicka	54	10	0	0

Fråga 22. Brukar du dricka så mycket alkohol att du blir berusad?

Tabell 20: Antal som angett om de brukar dricka så mycket alkohol att de blir berusade.

	Dricker inte alkohol	Nej, aldrig	Ja, någon gång ibland	Ja, ofta	Ja, alltid	Bortfall
Pojke	83	11	3	0	0	2
Flicka	69	14	13	2	2	2

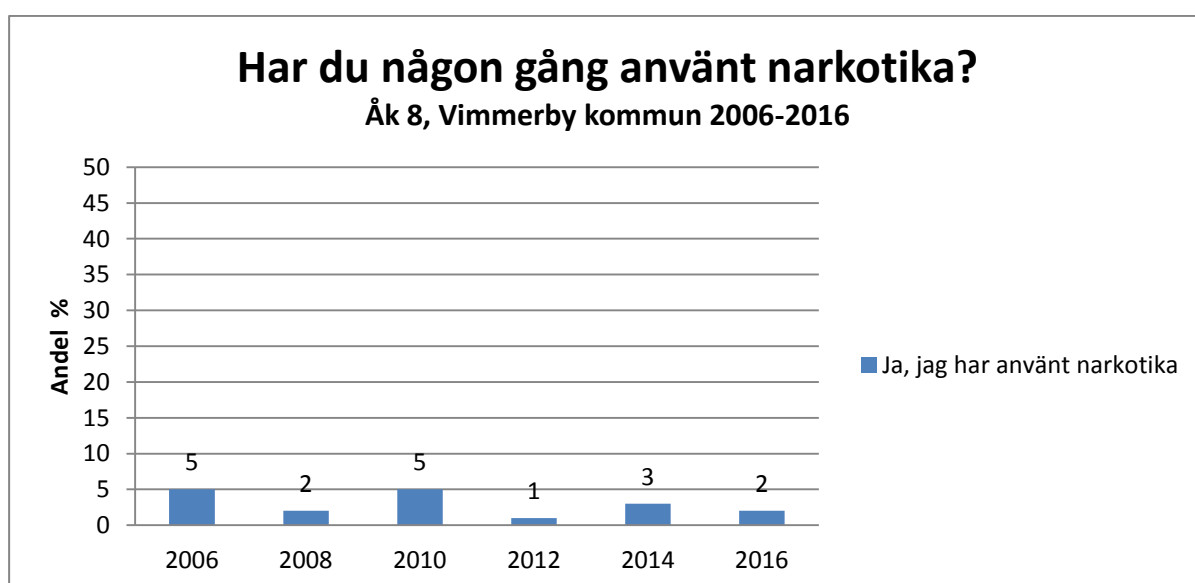
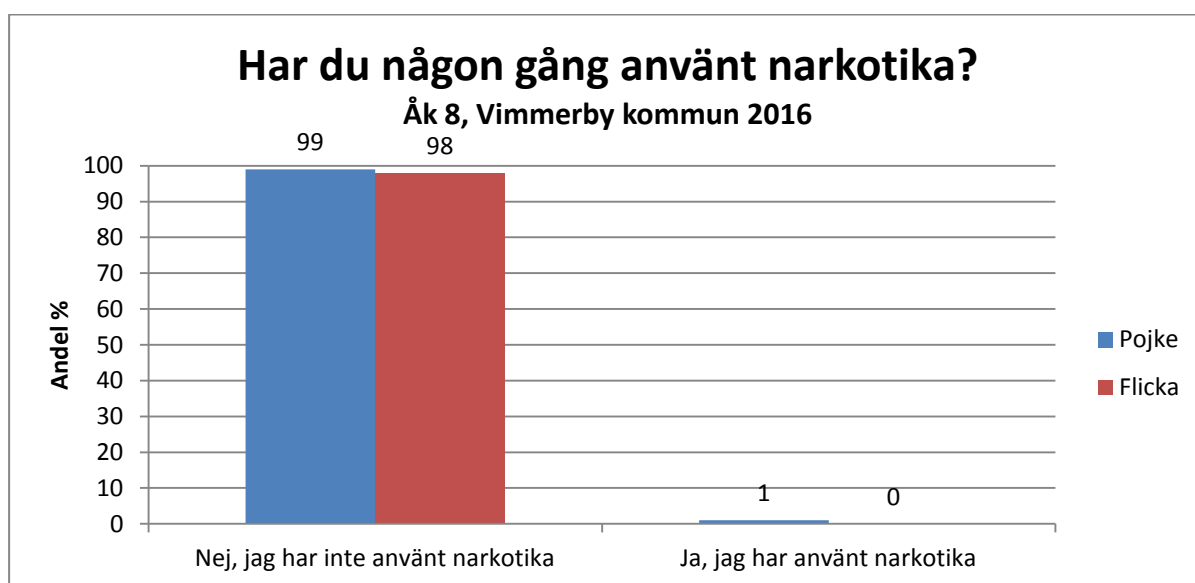

Del III: Narkotika

Fråga 23. Har du någon gång använt narkotika?

Tabell 21: Antal som angett om de någon gång använt narkotika.

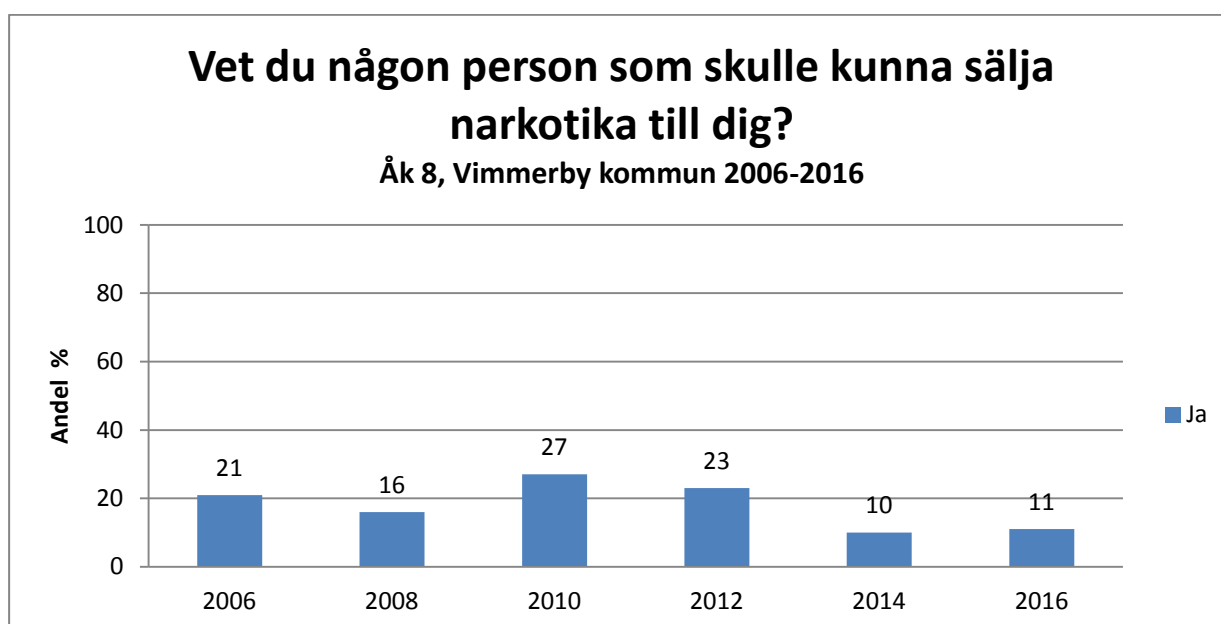
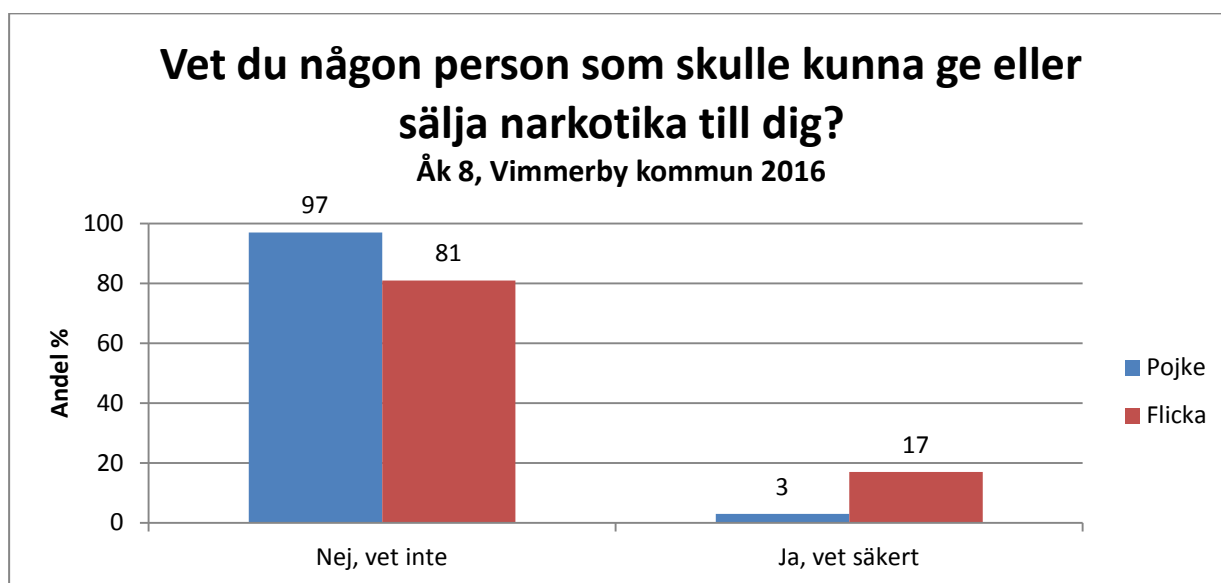
	Nej, jag har inte använt narkotika	Ja, jag har använt narkotika	Bortfall
Pojke	99	1	0
Flicka	98	0	2

Fråga 24. Vet du någon person som skulle kunna ge eller sälja narkotika till dig?

Tabell 22: Antal som angett om de vet någon person som skulle kunna ge eller sälja narkotika till en.

	Nej, vet inte	Ja, vet säkert	Bortfall
Pojke	87	3	0
Flicka	52	11	1

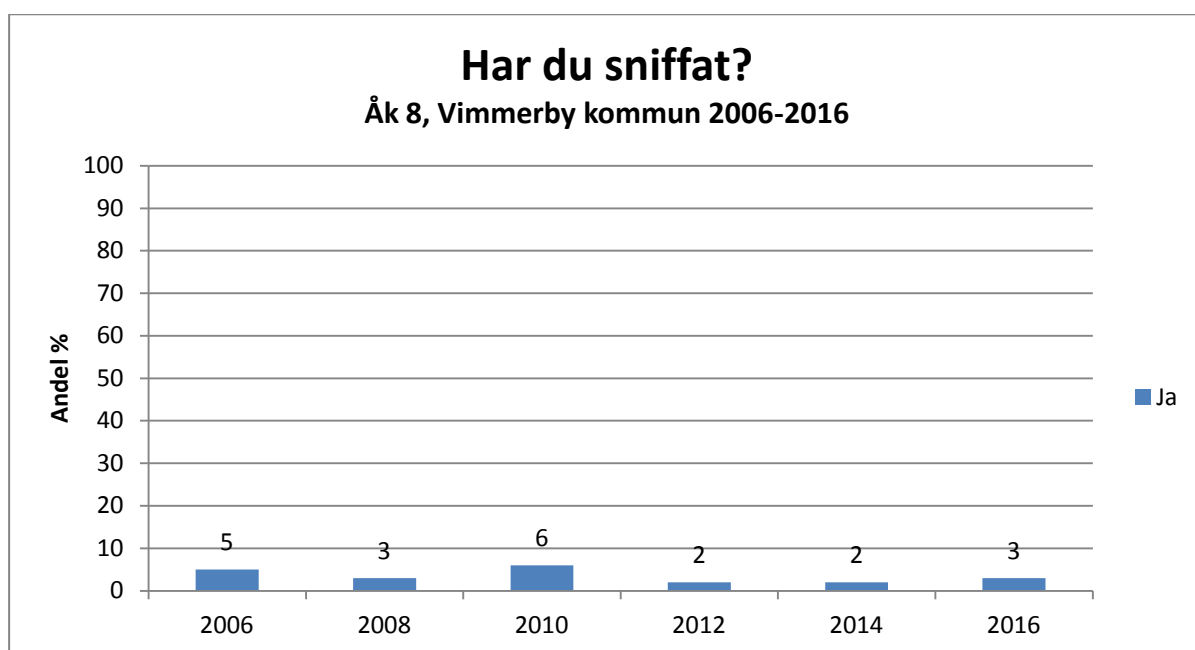
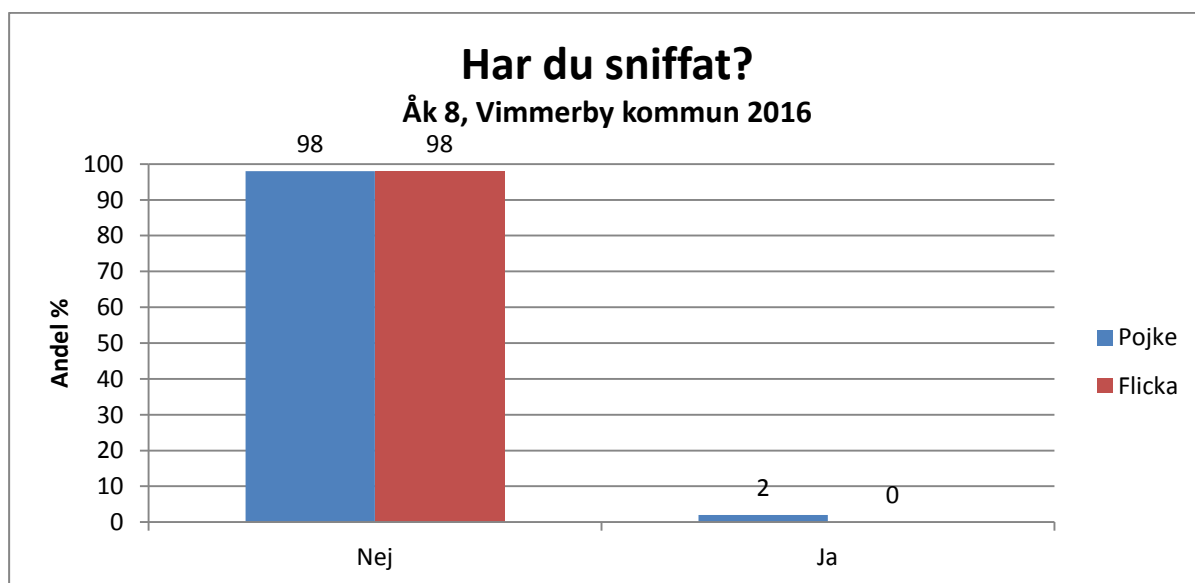
Del IV: Övrigt

Fråga 25. Har du sniffat?

Tabell 23: Antal som angett om de har sniffat.

	Nej	Ja	Bortfall
Pojke	88	2	0
Flicka	63	0	1

Vad har du sniffat?: Chillipeppar och på gamla strumpor

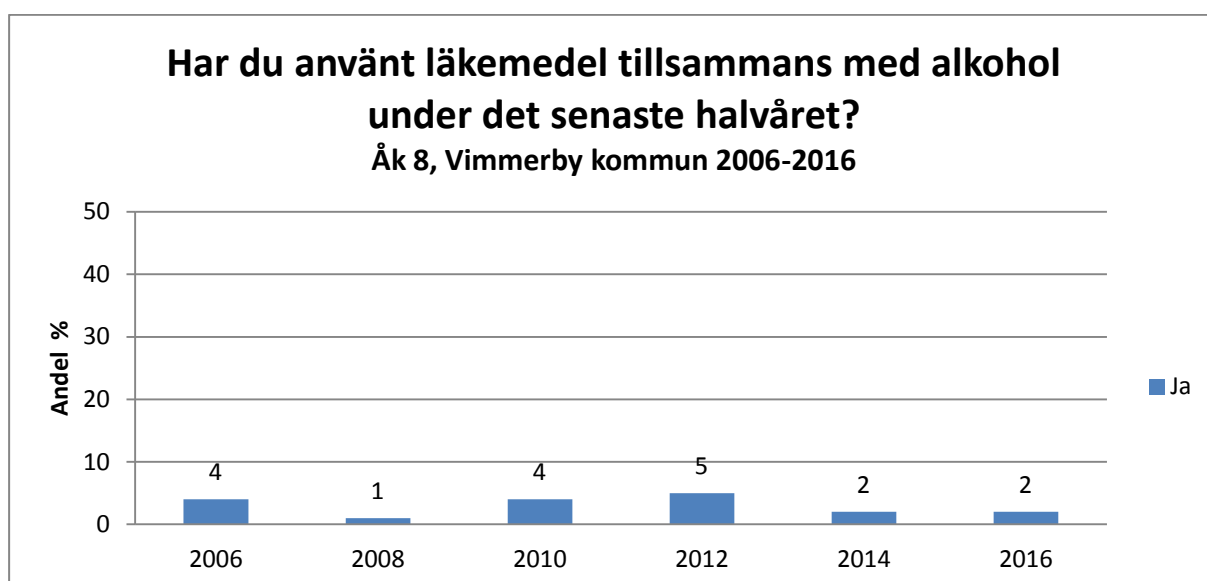
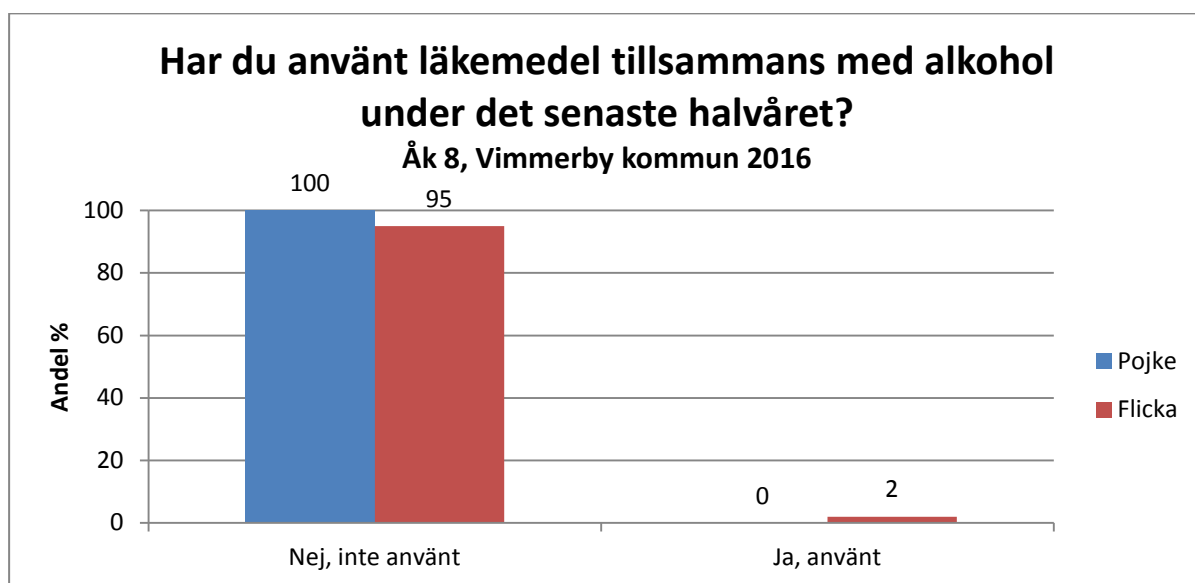

Fråga 26. Har du använt läkemedel tillsammans med alkohol under det senaste halvåret?

Tabell 24: Antal som angett om de använt läkemedel tillsammans med alkohol under det senaste halvåret.

	Nej, inte använt	Ja, använt	Bortfall
Pojke	90	0	0
Flicka	61	1	2

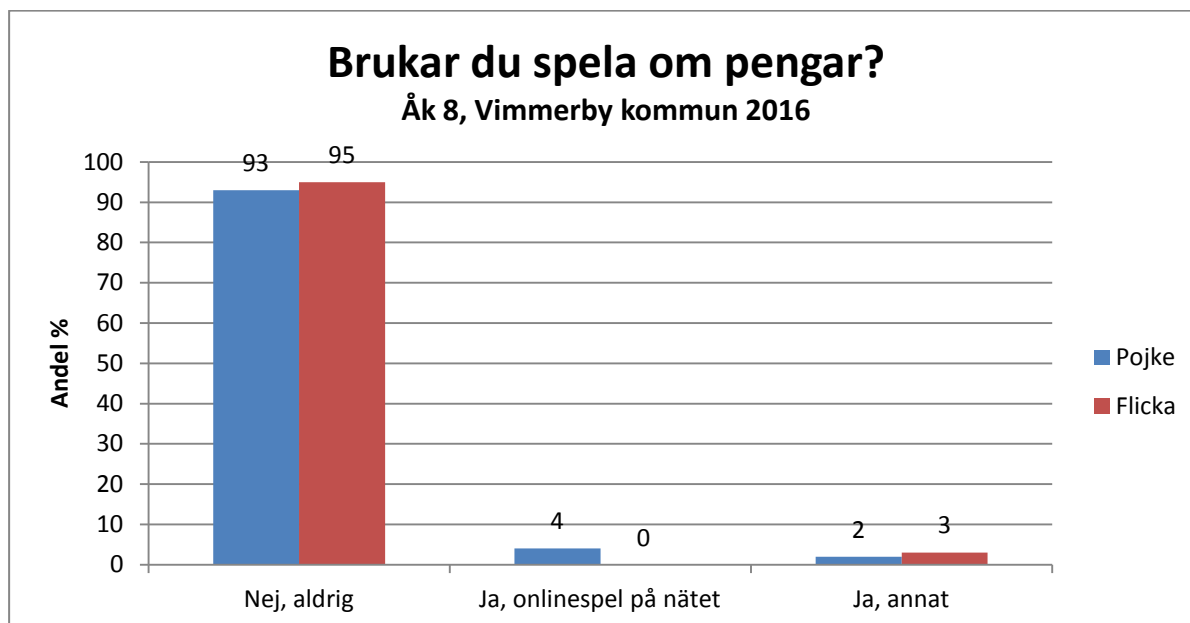
Vilket läkemedel?: Penicillin mot urinvägsinfektion

Fråga 27. Brukar du spela om pengar?

Tabell 25: Antal som angett om de brukar spela om pengar.

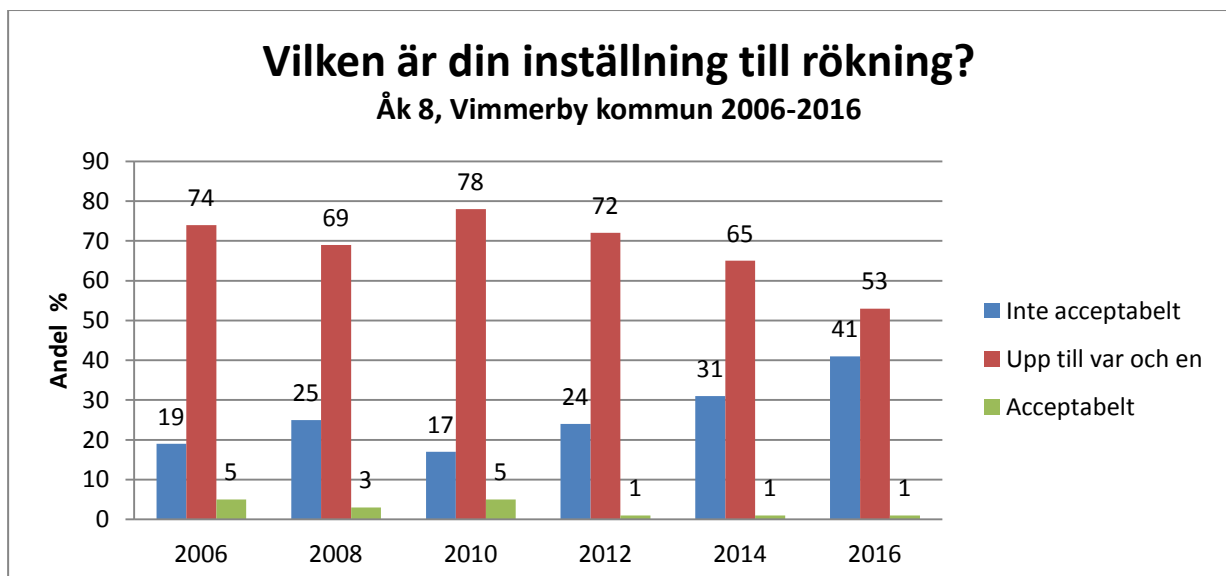
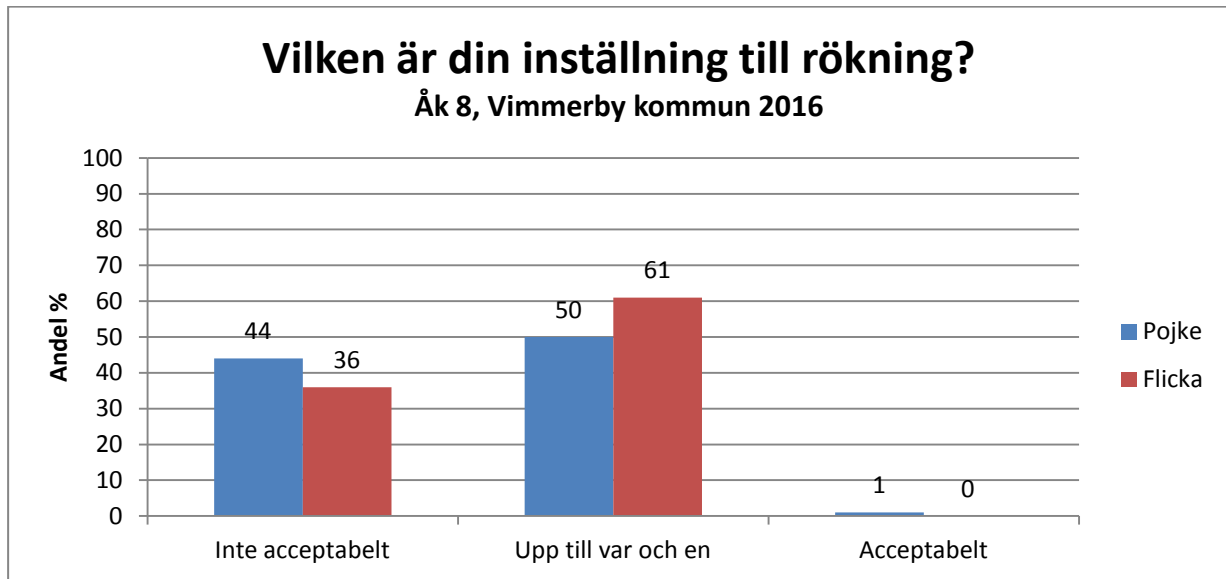
	Nej, aldrig	Ja, onlinespel på nätet	Ja, annat	Bortfall
Pojke	84	4	2	0
Flicka	61	0	2	1

Fråga 28a: Vilken är din inställning till rökning?

Tabell 26: Antal som angett vilken inställning de har till rökning.

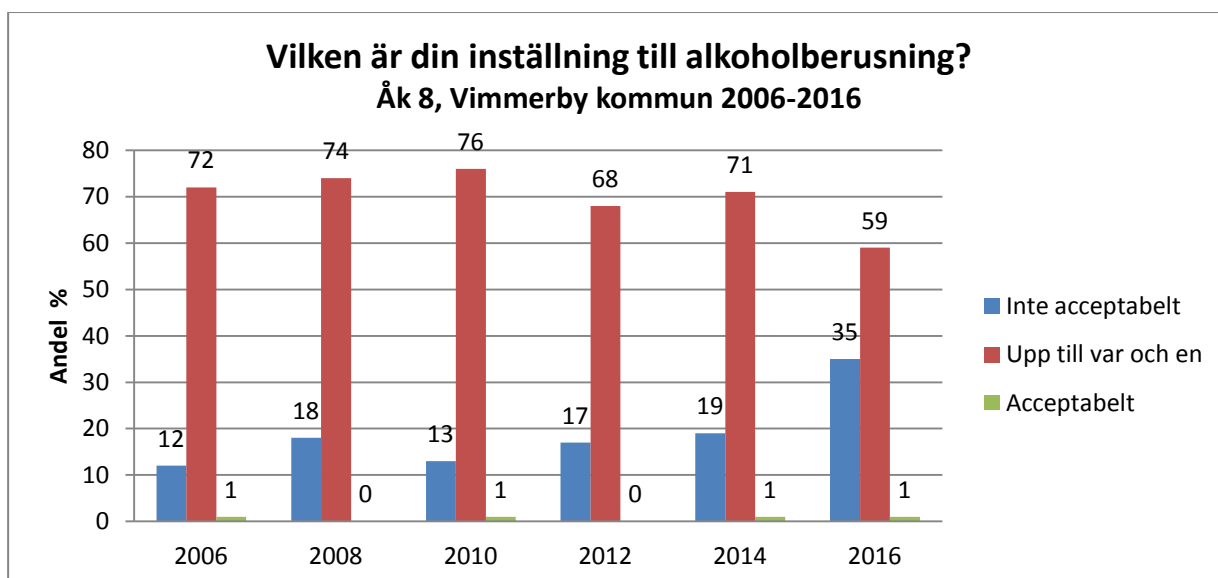
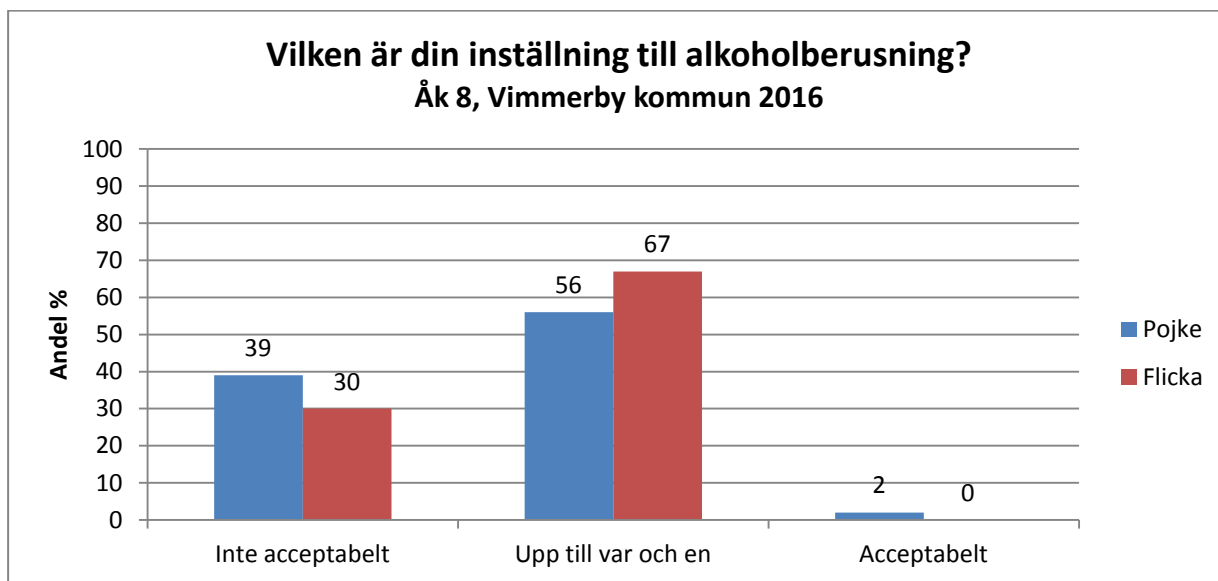
	Inte acceptabelt	Upp till var och en	Acceptabelt	Bortfall
Pojke	40	45	1	4
Flicka	23	39	0	2

Fråga 28b: Vilken är din inställning till alkoholberusning?

Tabell 27: Antal som angett vilken inställning de har till alkoholberusning.

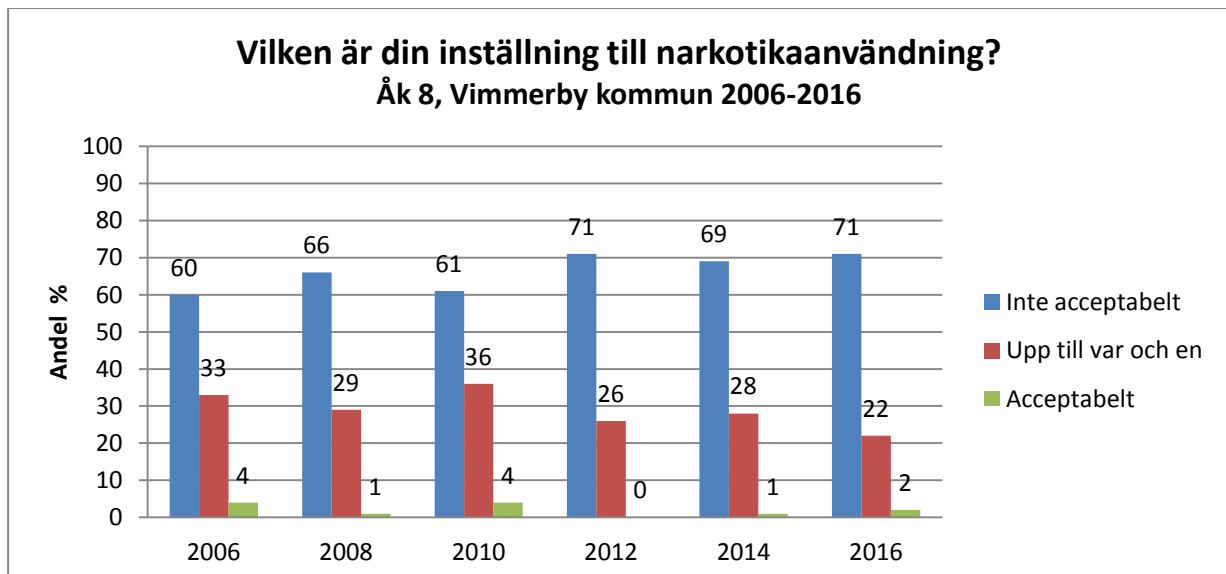
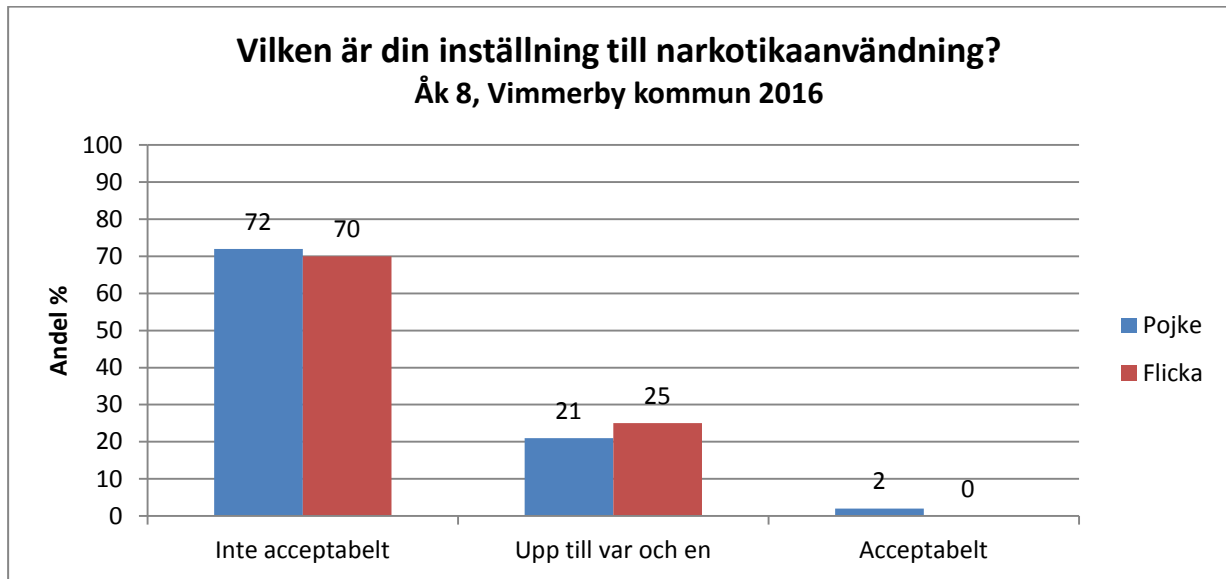
	Inte acceptabelt	Upp till var och en	Acceptabelt	Bortfall
Pojke	35	50	2	3
Flicka	19	43	0	2

Fråga 28c: Vilken är din inställning till narkotikaanvändning?

Tabell 28: Antal som angett vilken inställning de har till narkotikaanvändning.

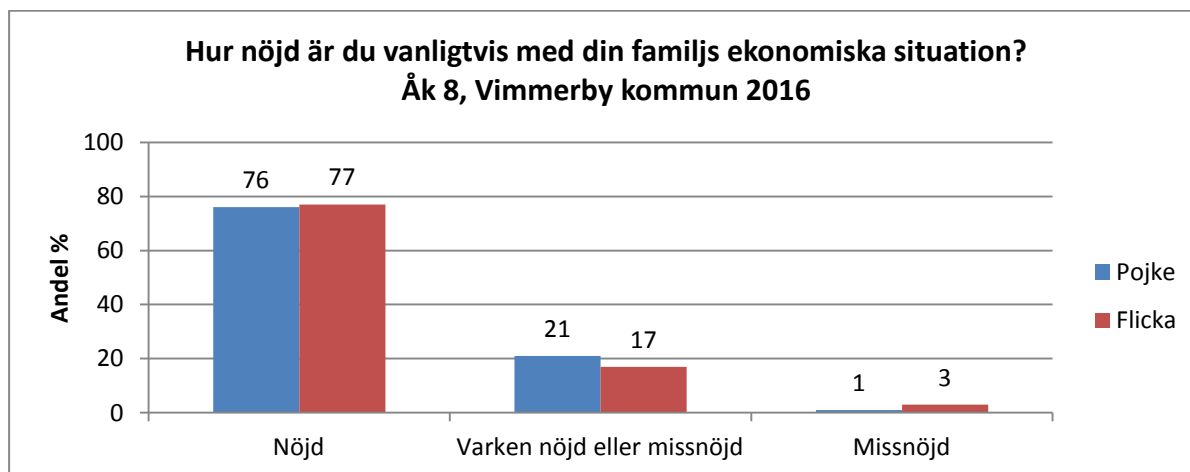
	Inte acceptabelt	Upp till var och en	Acceptabelt	Bortfall
Pojke	65	19	2	4
Flicka	45	16	0	3

Fråga 29a: Hur nöjd är du vanligtvis med din familjs ekonomiska situation?

Tabell 29: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med sin familjs ekonomiska situation.

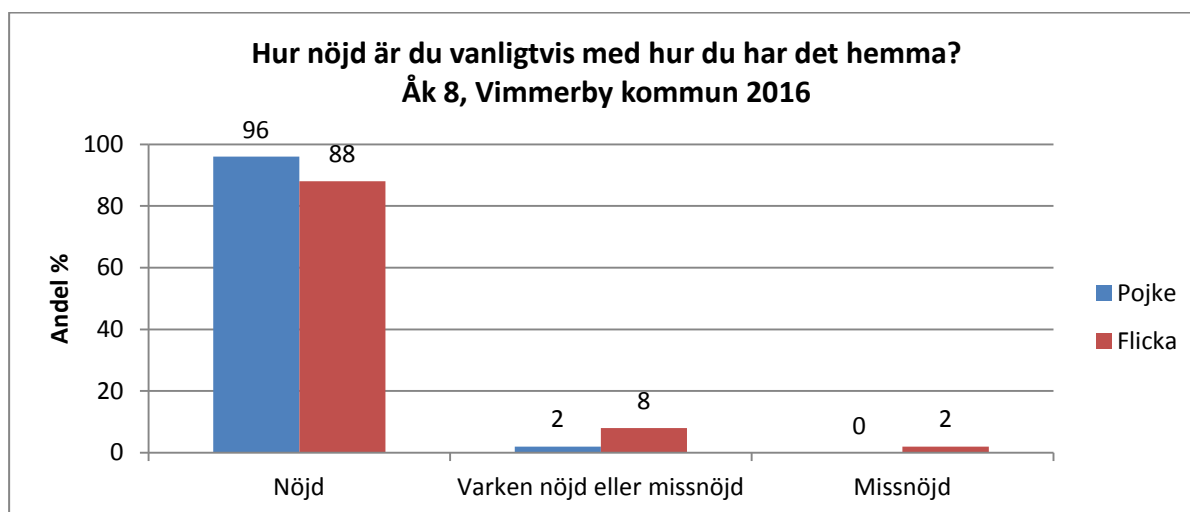
	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd	Bortfall
Pojke	68	19	1	2
Flicka	49	11	2	2

Fråga 29b: Hur nöjd är du vanligtvis med hur du har det hemma?

Tabell 30: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med hur de har det hemma.

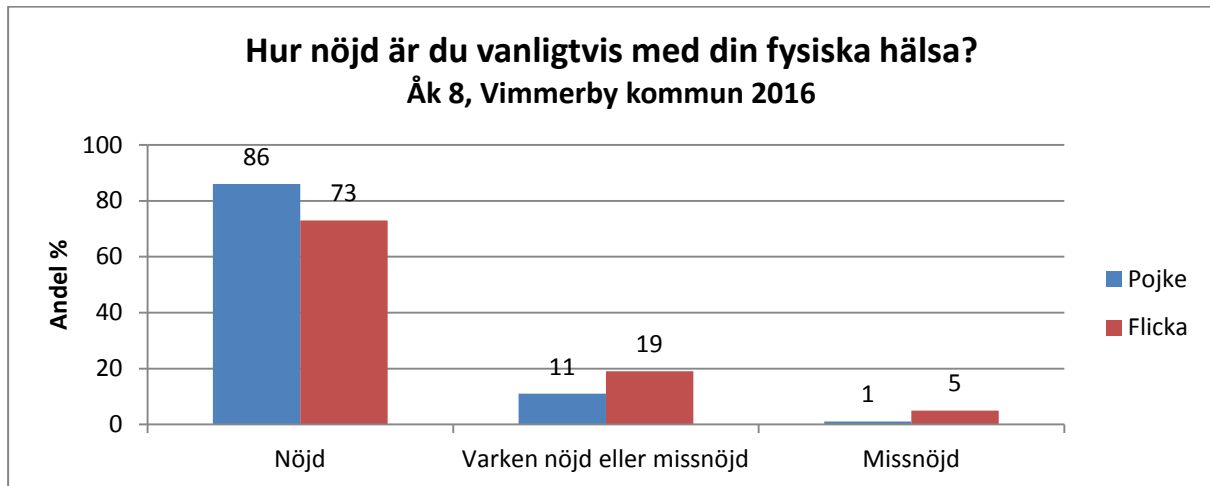
	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd	Bortfall
Pojke	86	2	0	2
Flicka	56	5	1	2

Fråga 29c: Hur nöjd är du vanligtvis med din fysiska hälsa?

Tabell 31: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med sin fysiska hälsa.

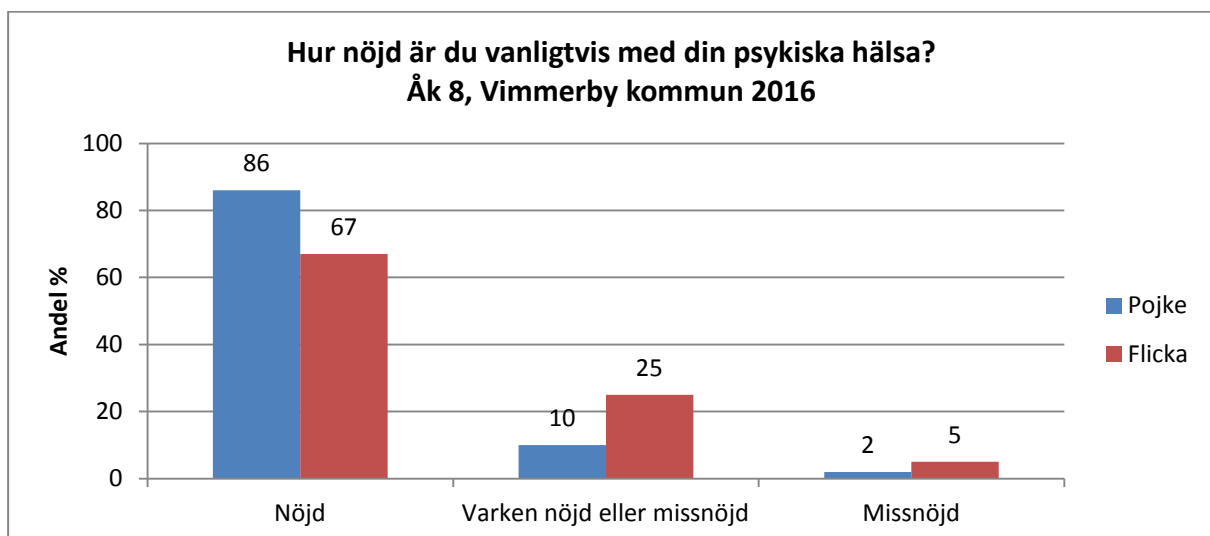
	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd	Bortfall
Pojke	77	10	1	2
Flicka	47	12	3	2

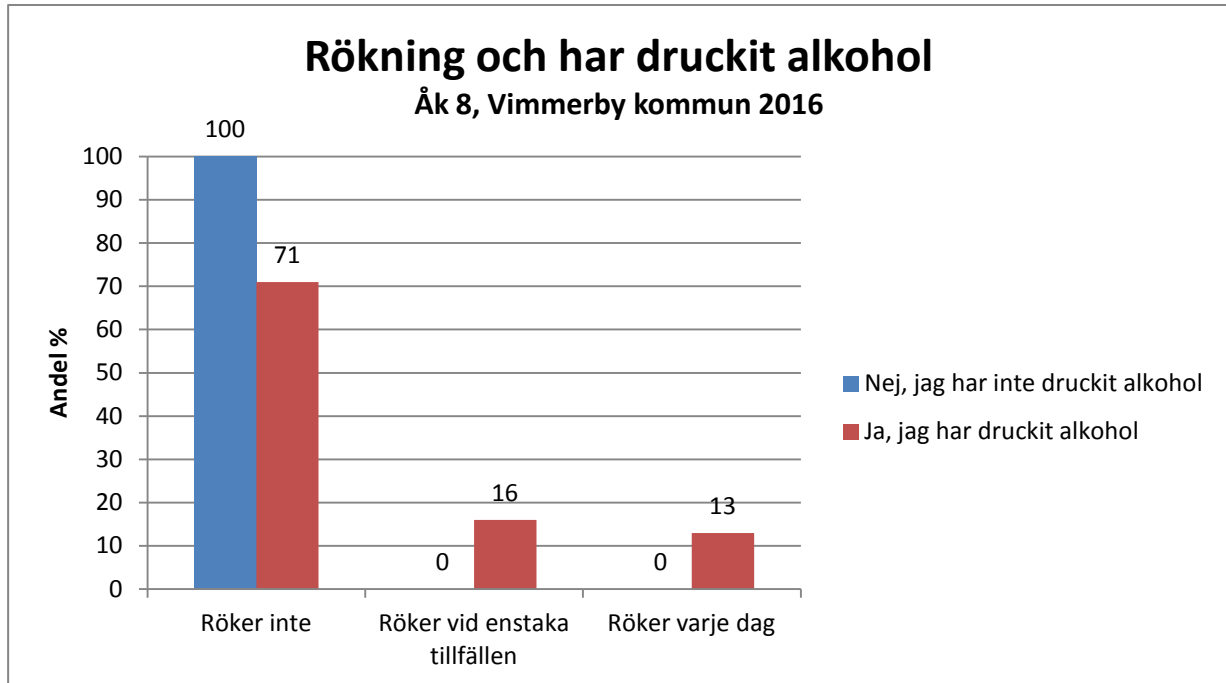
Fråga 29d: Hur nöjd är du vanligtvis med din psykiska hälsa?

Tabell 32: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med sin fysiska hälsa.

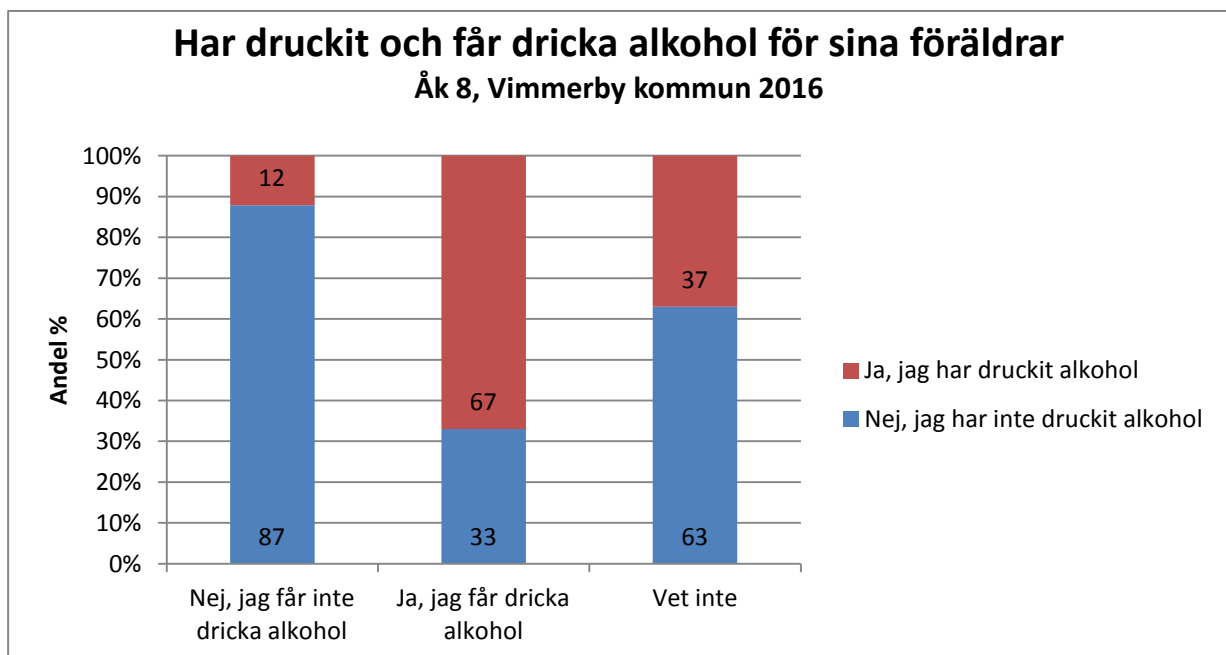
	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd	Bortfall
Pojke	77	9	2	2
Flicka	43	16	3	2

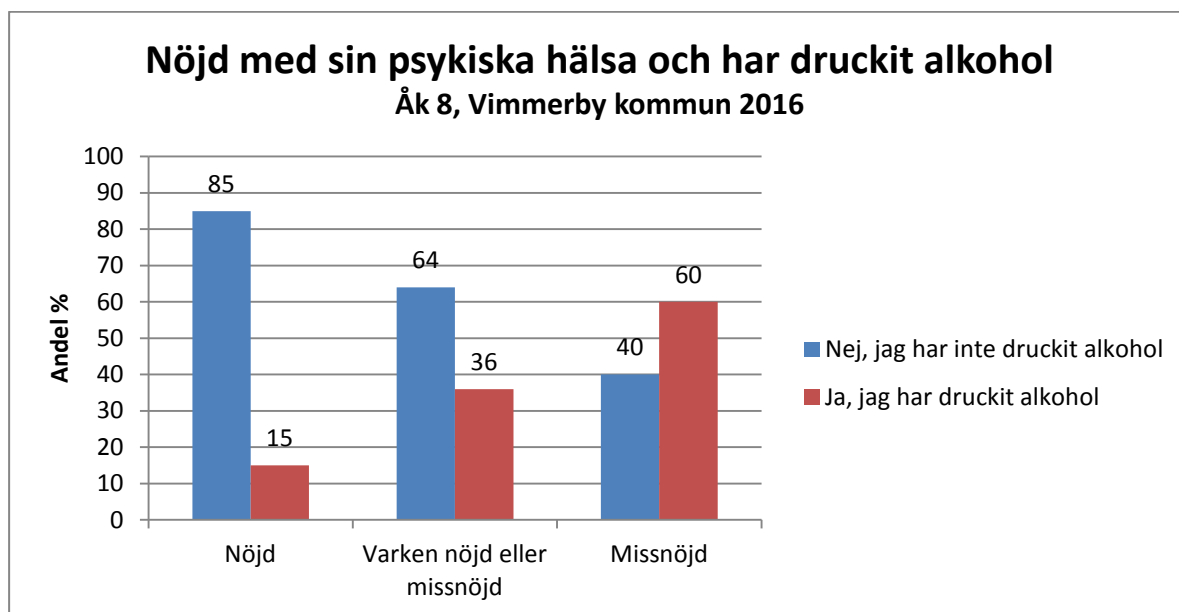
Korsade frågor

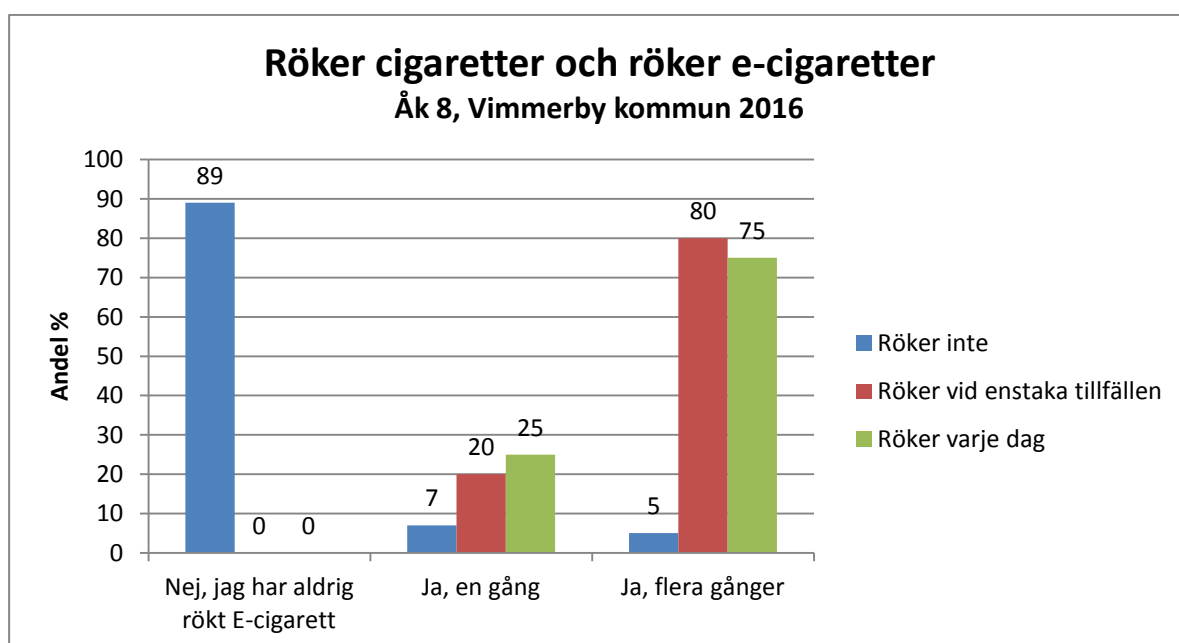
Förklaring: Av de som inte druckit alkohol så är det heller ingen som någon gång har rökt. Av de som har druckit alkohol är det 16 procent som rökt vid enstaka tillfällen och 13 procent som rökt varje dag.

Förklaring: Av de ungdomar som får dricka alkohol för sina föräldrar är det också störst andel som har druckit alkohol.

Förklaring: av de ungdomar som är nöjda med sin psykiska hälsa är det 85 procent som inte druckit alkohol. Av de som är varken nöjda eller missnöjda är det 64 procent som inte druckit alkohol. Av de som är missnöjda är det 40 procent som inte druckit alkohol.

Förklaring: Alla av de som rökt vanliga cigaretter och också någon gång rökt e-cigaretter.

Sammanfattning

Bakgrund

Det var cirka tjugo procent av ungdomarna som var födda utanför Sverige och/eller hade förälder/ar som var födda utanför Sverige. Majoriteten av pojkarna trivdes mycket bra i skolan medan majoriteten av flickorna trivdes ganska bra i skolan.

Tobak

På bara två år hade andelen flickor som rökte sjunkit till knappt hälften. För pojkarnas del var det mindre än en tiondel som rökte år 2016 jämfört med 2014. Föräldrars restriktion gentemot rökning låg på samma nivå som tidigare. De få ungdomar som rökte fick tag på cigaretter genom att köpa dem från någon som var över 18 år.

Cirka fem procent hade rökt vattenpipa någon gång och 15 procent visste inte om de fick röka vattenpipa för sina föräldrar. Tre procent visste att de fick röka vattenpipa för sina föräldrar vilket var en ökning på 2 procent sedan 2014.

Andelen som rökt E-cigaretter hade ökat med fem procent sedan 2014 och låg nu på 16 procent. De flesta pojkar hade rökt e-cigarett utan nikotin medan de flesta flickor inte visste vad som fanns i e-cigaretten som de rökte.

Gällande snusning låg både pojkar och flickor på en till två procent vilket var ovanligt lågt för pojkar. Snusning hade alla tidigare år varit betydligt vanligare bland pojkar men låg år 2016 jämt med flickornas snusning. Andelen restriktiva föräldrar hade ökat något gällande snusning men låg ungefär på samma nivå som tidigare. De få som snusade fick snus av sin förälder eller fick/köpte av annan vuxen över 18 år.

Alkohol

Andelen som druckit alkohol låg år 2016 under 30 procent och det var fortfarande fler flickor som drack alkohol än pojkar. På fyra år hade alkoholkonsumtionen sjunkit stadigt i årskurs åtta för båda könen. De som drack alkohol drack oftast mindre än en gång i månaden och gjorde det på privata fester eller hemma. Tjejerna drack oftast starkcider, alkoholisk eller sprit medan killarna oftast drack starköl eller sprit. Alkoholen erhöles oftast av kompisar eller togs från föräldrar och de flesta drack sig aldrig berusade eller drack sig berusade ibland.

Något färre föräldrar var tillåtande till alkohol än 2014 men visade även på en nedåtgående trend sedan 2012. Färre än någonsin fick alkohol eller fick smaka alkohol av sina föräldrar.

Narkotika

Två procent hade någon gång använt narkotika vilket var en minskning med en procent från 2014. Ingen flicka hade angett att hon använt narkotika men två flickor hade heller inte svarat på frågan. Andelen som visste någon som skulle kunna förse dem med narkotika var oförändrad sedan 2014 och låg på elva procent.

Övrigt

Tre procent angav att de sniffat vilket var en ökning med en procent sedan 2014. Andelen som använt läkemedel tillsammans med alkohol låg oförändrad på två procent sedan 2014 och det var ingen pojke som använt läkemedel tillsammans med alkohol. Det läkemedel som var angivet var penicillin mot urinvägsinfektion. Att dricka alkohol med en penicillinkur mot urinvägsinfektion i kroppen har enligt Anders Hernborg (1177, 2013), läkare och specialist i allmänmedicin, ingen skadlig effekt på kroppen. Hernborg varnade dock för att själva berusningen kunde leda till att infektionen förvärras och att det fanns annan typ av antibiotika som kunde ge obehagliga biverkningar tillsammans med alkohol.

Andelen som spelade om pengar låg på cirka fyra procent och var lika för både flickor och pojkar. Pojkar spelade mest om pengar på onlinespel på nätet.

Sedan 2010 hade trenden med att tycka att rökning var oacceptabelt ökat. År 2016 var det 41 procent som tyckte att det var oacceptabelt att röka medan 53 procent tyckte att det var upp till var och en. Även inställningen till alkoholberusning har visat sig vara mer oacceptabelt för varje år sedan 2010. Den största skillnaden var mellan 2014 och 2016 då andelen som tyckte alkoholberusning var oacceptabel ökade med 16 procentenheter. Inställningen till narkotikaanvändning var relativt oförändrad. Något fler i år tyckte att användning av narkotika var oacceptabelt.

Fler är nöjda med hur de hade det hemma (92 procent) än med sin familjs ekonomiska situation (76 procent). 86 procent av pojkarna var nöjda med både sin fysiska och psykiska hälsa. För flickorna låg nöjdheten med den fysiska hälsan på 73 procent och för den psykiska hälsan på 67 procent. Det var fler flickor än pojkar som angett att de var missnöjda med både sin fysiska och psykiska hälsa.

Referenser

1177. (2013). *Är det farligt att dricka alkohol i samband med penicillinbehandling?*
Hämtad: 2016-07-26 <http://www.1177.se/Kalmar-lan/Stall-en-anonym-fraga/Fragor/Ar-det-farligt-att-dricka-alkohol-i-samband-med-penicillinbehandling/?ar=True>

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer: inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet